

Hotărâre nr. 246 din 16/02/2006
Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 295 din 03/04/2006
pentru aprobarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor
comunitare de utilități publice

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. - (1) Se aprobă Strategia națională privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, prevăzută în anexa*) care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

(2) Strategia națională prevăzută la alin. (1) stă la baza fundamentării, elaborării și implementării Planului multianual de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice.

(3) Planul multianual de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice are scopul de a asigura extinderea, modernizarea și eficientizarea serviciilor comunitare de utilități publice și a infrastructurii tehnico-edilitare aferente acestora la standarde europene, în conformitate cu angajamentele aplicabile serviciilor comunitare de utilități publice, asumate de România prin *Tratatul de aderare la Uniunea Europeană*, semnat de România la Luxemburg la 25 aprilie 2005, ratificat prin *Legea nr. 157/2005*. Planul multianual de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice se corelează cu Planul național de dezvoltare.

*) Anexa este reprodusă în facsimil.

Art. 2. - (1) Se desemnează Ministerul Administrației și Internelor pentru îndeplinirea funcției de planificare, coordonare, monitorizare, evaluare și implementare a Planului multianual de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice, ca organism intermediar.

(2) În vederea constituirii cadrului instituțional durabil pentru implementarea prevederilor Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și ale Planului multianual de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice, se înființează Comitetul interministerial pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice și Unitatea centrală pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice.

Art. 3. - (1) Planul multianual de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice se elaborează de Unitatea centrală pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice, se avizează de Comitetul interministerial pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice și se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Administrației și Internelor.

(2) Planul multianual de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice se revizuieste și se actualizează anual prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Administrației și Internelor.

Art. 4. - (1) Comitetul interministerial pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice, denumit în continuare Comitet de monitorizare, funcționează pe lângă Ministerul Administrației și Internelor și se va organiza în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri.

(2) Comitetul de monitorizare este format din secretarii de stat desemnați de Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor, Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, Ministerul Integrării Europene, Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Ministerul Sănătății și din președintele Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărie Comunală - A.N.R.S.C. și este asistat de un secretariat tehnic.

(3) Componenta nominală a Comitetului de monitorizare și regulamentul său de organizare și funcționare se aprobă prin ordin al ministrului administrației și internelor, pe baza propunerilor făcute de ministerele și instituțiile prevăzute la alin. (2).

(4) Comitetul de monitorizare are ca atribuție principală monitorizarea și evaluarea implementării Strategiei naționale și a strategiilor locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, precum și prioritizarea proiectelor de investiții, identificarea surselor de finanțare și planificarea fondurilor de investiții în vederea atingerii obiectivelor asumate de România prin *Tratatul de aderare la Uniunea Europeană*, semnat de România la Luxemburg la 25 aprilie 2005, ratificat prin *Legea nr. 157/2005*.

(5) Comitetul de monitorizare asigură cadrul instituțional de cooperare între instituțiile și organismele cu responsabilități în dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice și a infrastructurii tehnico-edilitare aferente, în scopul corelării și coordonării acțiunilor și politicilor publice necesare implementării acquisului comunitar și atingerii conformității cu obiectivele asumate de România prin semnarea *Tratatului de aderare la Uniunea Europeană*, semnat de România la Luxemburg la 25 aprilie 2005, ratificat prin *Legea nr. 157/2005*.

Art. 5. - (1) Unitatea centrală pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice, denumită în continuare Unitatea centrală de monitorizare, este o structură specializată a Ministerului Administrației și Internelor care se organizează prin ordin al ministrului administrației și internelor în cadrul Direcției generale servicii de interes general și parteneriat cu asociațiile aleșilor locali prin reorganizarea acesteia, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri.

(2) Unitatea centrală de monitorizare are următoarele atribuții principale:

a) coordonează și asistă autoritățile administrației publice locale pentru elaborarea și aprobarea strategiilor proprii privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și a planurilor de implementare aferente;

b) fundamentează, pe baza planurilor de implementare a strategiilor locale, Planul multianual de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice și îl supune spre analiză și avizare Comitetului de monitorizare;

c) coordonează aplicarea în teritoriu a măsurilor adoptate la nivel central pentru îndeplinirea angajamentelor României incluse în planurile de implementare a acquisului comunitar și a programelor operaționale sectoriale cu impact asupra serviciilor comunitare de utilități publice;

d) colaborează cu celelalte instituții și organisme care au rol în implementarea măsurilor și programelor finanțate din fonduri comunitare;

e) monitorizează și evaluează realizarea măsurilor din planurile anuale de implementare a Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice;

f) coordonează activitățile compartimentelor pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice din instituțiile prefectului;

g) informează periodic Comitetul de monitorizare asupra stadiului implementării Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice prin prezentarea de rapoarte, analize, informări, sinteze;

h) asigură secretariatul tehnic al Comitetului de monitorizare.

(3) Pentru îndeplinirea atribuțiilor prevăzute la alin. (2), Unitatea centrală de monitorizare colaborează cu:

a) Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor, pentru probleme de mediu;

b) Ministerul Sănătății, pentru probleme privind protecția stării de sănătate a populației;

c) Ministerul Finanțelor Publice, pentru probleme privind finanțarea acțiunilor cuprinse în planurile de implementare, accesarea fondurilor comunitare și asigurarea fondurilor necesare măsurilor de protecție socială;

d) Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, pentru probleme de infrastructură;

e) Ministerul Economiei și Comerțului, pentru politica energetică și alte politici privind domeniul serviciilor de interes public general;

f) Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, pentru probleme privind politica în domeniul ajutoarelor sociale;

g) Ministerul Integrării Europene, pentru politici și programe de dezvoltare regională;

h) Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, pentru programe privind dezvoltarea comunităților rurale;

i) Consiliul Concurenței, pentru aplicarea dispozițiilor legale privind concurența și ajutorul de stat;

j) Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărie Comunală - A.N.R.S.C., pentru probleme privind reglementarea secundară și terțiară a serviciilor comunitare de utilități publice și pentru dezvoltarea unui sistem informațional și a unei baze de date comune;

k) Federația Națională a Patronatelor Serviciilor Publice din România, pentru probleme privind managementul serviciilor comunitare de utilități publice;

l) instituții financiare internaționale, precum Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare, Banca Europeană de Investiții etc., pentru cofinanțarea programelor de investiții necesare modernizării și dezvoltării infrastructurii serviciilor comunitare de utilități publice;

m) instituțiile financiare internaționale, pentru accesarea fondurilor comunitare și atragerea fondurilor de investiții;

n) Delegația Comisiei Europene în România, pentru corelarea și coordonarea acțiunilor de sprijin în implementarea prevederilor Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice.

(4) La nivelul instituției prefectului se înființează, prin redistribuirea aparatului de specialitate al prefectului, compartimente pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice având ca sarcină monitorizarea progresului măsurilor și acțiunilor cuprinse în Strategia națională și în Planul multianual de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri.

Art. 6. - (1) Autoritățile administrației publice locale - comunale, orașenești, municipale, județene sau ale municipiului București, după caz, - adoptă, conform reglementărilor în vigoare din domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, strategii locale proprii privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, având la bază angajamentele asumate de România în procesul de negociere a acquisului comunitar și prevederile strategiei naționale, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri.

(2) Autoritățile administrației publice locale de la nivelul municipiilor și județelor vor înființa, prin hotărâri ale consiliilor municipale ori județene, după caz, prin reorganizarea aparatului propriu, structuri specializate denumite Unitatea municipală/județeană pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri.

(3) În cazul comunelor și orașelor sarcina monitorizării, coordonării și implementării strategiilor locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, precum și a planurilor de implementare aferente revine unităților județene pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice, în cooperare cu autoritățile administrației publice locale vizate.

(4) Unitățile municipale/județene pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice, denumite în continuare unități locale de monitorizare, elaborează și actualizează anual strategiile locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, precum și planurile locale de implementare aferente acestora.

(5) Unitățile locale de monitorizare au următoarele atribuții principale:

a) fundamentează și coordonează elaborarea strategiilor locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și monitorizează implementarea acestora;

b) pregătesc, în colaborare cu operatorii serviciilor comunitare de utilități publice, planurile de implementare a strategiilor locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și le prezintă autorităților administrației publice locale, municipale sau județene, spre aprobare;

c) asistă operatorii și autoritățile administrației publice locale în procesul de accesare și atragere a fondurilor pentru investiții;

d) pregătesc și transmit rapoarte de activitate către birourile prefecturale, Unitatea centrală de monitorizare, precum și autorităților de management care gestionează instrumentele structurale și programele operaționale cu impact în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, după caz.

Art. 7. - (1) Finanțarea acțiunilor prevăzute în Planul multianual de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice, precum și în planurile de implementare a strategiilor locale se va realiza din următoarele surse:

- a) în limita fondurilor ce vor fi aprobate anual cu această destinație prin legea bugetului de stat;
- b) în limita fondurilor ce vor fi aprobate anual cu această destinație prin bugetele locale;
- c) în limita fondurilor comunitare relevante pentru domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, cu respectarea regulilor de accesare și gestionare a acestor fonduri;
- d) fonduri atrase prin programe de investiții cu finanțare internațională sub formă de granturi sau credite;
- e) fonduri prevăzute în programele de investiții negociate în cadrul contractelor de delegare a gestiunii serviciilor comunitare de utilități publice: contracte de concesiune ori contracte de parteneriat public-privat.

(2) La elaborarea și aprobarea anuală a bugetului de stat, respectiv a bugetelor locale, se va ține seama de necesitatea corelării sumelor alocate din bugetul de stat către bugetele locale cu necesitățile de finanțare prevăzute în planurile locale de implementare, corespunzător angajamentelor asumate de România prin Tratatul de aderare la Uniunea Europeană, semnat de România la Luxemburg la 25 aprilie 2005, ratificat prin Legea nr. 157/2005, și etapizării acestora în funcție de perioadele de tranziție acceptate de Comisia Europeană.

(3) Ministerul Finanțelor Publice va asigura transferurile de fonduri de la bugetul de stat către bugetele locale, destinate investițiilor din sectorul serviciilor comunitare de utilități publice, corespunzător necesarului de finanțare rezultat din implementarea angajamentelor asumate, precum și către bugetele ministerelor cu atribuții de implementare și derulare a programelor de lucrări de utilități publice.

(4) Măsurile de sprijin susceptibile a constitui ajutoare de stat prin care vor fi finanțate aceste acțiuni vor fi notificate Consiliului Concurenței de către inițiator/operatori, conform reglementărilor în vigoare în domeniul ajutorului de stat, iar ajutorul de stat va fi acordat numai după autorizarea acestuia.

(5) Operatorii au obligația de a raporta Consiliului Concurenței cuantumul ajutoarelor de stat acordate, în conformitate cu Regulamentul Consiliului Concurenței privind procedurile de raportare și monitorizare a ajutoarelor de stat.

Art. 8. - Ministerul Administrației și Internelor va colabora cu toate ministerele, autoritățile de management și autoritățile administrației publice centrale și locale implicate, în vederea adoptării actelor normative necesare ducerii la îndeplinire a prevederilor prezentei hotărâri.

Art. 9. - Ministerul Administrației și Internelor va prezenta Guvernului o informare anuală cu privire la stadiul implementării Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și a Planului multianual de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice, cel mai târziu până la sfârșitul trimestrului I al anului următor.

PRIM-MINISTRU
CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

Contrasemnează:

Ministrul administrației și internelor,
Vasile Blaga
Ministrul mediului și gospodăririi apelor,
Sulfina Barbu
Ministrul sănătății,
Gheorghe Eugen Nicolăescu
Ministrul muncii, solidarității sociale și familiei,
Gheorghe Barbu
Ministrul transporturilor, construcțiilor și turismului,
Gheorghe Dobre
Ministrul finanțelor publice,
Sebastian Teodor Gheorghe Vlădescu

București, 16 februarie 2006.
Nr. 246.

ANEXĂ

STRATEGIA NAȚIONALĂ privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice

LISTĂ ABREVIERI

APM	Agenție pentru protecția mediului
ANRSC	Autoritatea de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărie Comunală
BEI	Banca Europeană de Investiții
BERD	Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare
BIRD	Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare
CE	Consiliul European
CM	Comitet de monitorizare
DG	Direcția Generală
IMA	Instalații mari de ardere
ISO	Organizația Internațională pentru Standardizare

ISPA	Instrument structural de pre-aderare
I.e.	Locuitori echivalenți
MAI	Ministerul Administrației și Internelor
MFP	Ministerul Finanțelor Publice
MMGA	Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor
MSSSF	Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei
POS	Programele operaționale sectoriale
PPP	Parteneriat public-privat
IFI	Instituții de finanțare internaționale
INS	Institutul național de statistică
PET	Ambalaje din polietilenă tereftalată
PHARE	Ajutor pentru reconstrucția economică - Polonia și Ungaria
PNGD	Planul național de gestionare a deșeurilor
SAPARD	Instrumentul special de preaderare pentru agricultură și dezvoltare rurală
SIM	Sistem integrat de monitorizare
UE	Uniunea Europeană
UCM	Unitate centrală de monitorizare
ULM	Unitate locală de monitorizare

1. INTRODUCERE

Strategia națională privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, așa cum acestea sunt definite în legislația în vigoare, are ca obiectiv fundamental îndeplinirea angajamentelor care vizează domeniul serviciilor comunitare de utilități publice pe care România și le-a asumat prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană.

Serviciile comunitare de utilități publice, avute în vedere de prezenta strategie, sunt servicii de interes public local - comunal, orașenesc, municipal, județean și/sau intercomunal - înființate și organizate de autoritățile administrației publice locale, gestionate și exploatate sub conducerea/coordonarea, responsabilitatea și controlul acestora, prin care se asigură următoarele utilități:

- a) alimentarea cu apă;
- b) canalizarea și epurarea apelor uzate;
- c) colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale;
- d) salubritatea localităților și managementul deșeurilor solide;
- e) alimentarea cu energie termică în sistem centralizat;
- f) transportul public local;
- g) iluminatul public;

Dimensiunea economico-socială a serviciilor comunitare de utilități publice și rolul acestora în menținerea coeziunii sociale, reclamă și justifică adoptarea și implementarea unui set de măsuri având ca obiectiv dezvoltarea durabilă, atingerea standardelor Uniunii Europene și eliminarea disparităților economico-sociale dintre statele membre ale acesteia și România. În contextul implementării angajamentelor României vizând domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, asumate prin Tratatul de aderare la Uniunea Europeană, accesul la fondurile comunitare și creșterea capacității de atragere și absorbție a acestor fonduri a devenit o prioritate a Ministerului Administrației și Internelor, în calitate de autoritate a administrației publice centrale de specialitate pentru domeniul serviciilor comunitare de utilități publice.

Pentru motivele prezentate mai sus, Ministerul Administrației și Internelor a elaborat și supune spre aprobare o strategie națională pe termen lung, cu orizont 2017, destinată accelerării și modernizării și dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciilor comunitare de utilități publice.

În conformitate cu Programul de guvernare pe perioada 2005-2008, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 24/2005 pentru acordarea încrederii Guvernului, politicile vizând dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice și reforma acestui domeniu de activitate, cu implicații economico-sociale majore, au la bază următoarele orientări:

- a) organizarea serviciilor comunitare de utilități publice în raport cu cerințele populației;
- b) introducerea standardelor de calitate (indicatorilor de performanță) în baza cărora serviciile comunitare de utilități publice să poată fi monitorizate și evaluate;
- c) liberalizarea pieței serviciilor comunitare de utilități publice, precum și eliminarea din legislație a tuturor barierelor instituționale care împiedică investițiile private în infrastructura aferentă utilităților publice;
- d) promovarea relațiilor contractuale echilibrate, orientate către rezultat, bazate pe conceptul gestiunii delegate;
- e) instituirea unui sistem de monitorizare și evaluare a executării contractelor de delegare a gestiunii serviciilor comunitare de utilități publice;
- f) simplificarea procedurilor de emitere a avizelor, acordurilor, licențelor și/sau autorizațiilor;
- g) armonizarea legislației cu privire la sistemul de subvenții pentru sectorul serviciilor comunitare de utilități publice cu legislația comunitară în domeniu și la îmbunătățirea sistemului de tarificare;
- h) adoptarea unor proceduri și mecanisme specifice pentru monitorizarea și evaluarea performanțelor serviciilor comunitare de utilități publice;
- i) continuarea procesului de descentralizare având în vedere limitarea sferei de intervenție a Guvernului la nivel local numai pentru situațiile în care anumite servicii publice, programe sau proiecte nu pot fi realizate cu resurse locale și de către autoritățile locale, în conformitate cu principiile Cartei Europene a autogovernării locale; procesul de descentralizare se va desfășura cu respectarea principiului eficacității, economicității, eficienței și cuantificării rezultatelor pe 3 direcții: întărirea autonomiei locale, descentralizarea administrativă și descentralizarea fiscală;
- j) corelarea planurilor de amenajare a teritoriului cu proiecte de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice;
- k) redimensionarea rolului consiliilor județene în privința furnizării/prestării serviciilor comunitare de utilități publice;
- l) focalizarea activității consiliilor județene pe realizarea investițiilor în infrastructura tehnico-edilitară de interes județean;

- m)** consultarea publică pentru stabilirea standardelor de calitate (indicatorilor de performanță) pentru serviciile comunitare de utilități publice și evaluarea acestora;
- n)** extinderea gestiunii delegate a serviciilor comunitare de utilități publice bazată pe contracte de concesiune și contracte de parteneriat public-privat, promovarea privatizării operatorilor furnizori/prestatori ai serviciilor comunitare de utilități publice și atragerea investițiilor private în dezvoltarea și modernizarea sistemelor comunitare de utilități publice;
- o)** introducerea, la nivel municipal și județean, a funcției de manager/director general al serviciilor comunitare de utilități publice care să preia activitatea primarilor/viceprimarilor sau președinților/vicepreședinților de consilii județene legată de conducerea, coordonarea, monitorizarea și controlul serviciilor comunitare de utilități publice de interes local, respectiv județean;
- p)** clarificarea principiilor și mecanismelor decizionale cu privire la inițierea, fundamentarea, aprobarea și finanțarea investițiilor publice de interes local;
- q)** elaborarea și aplicarea Cartei serviciilor comunitare de utilități publice în care să se publice standardele de calitate pentru fiecare tip de serviciu, metodologiile de monitorizare și evaluare aferente, regulamentele de licențiere ș.a.;
- r)** introducerea manualului de audit urban al Uniunii Europene pentru evaluarea stadiului de dezvoltare și pentru estimarea necesarului de investiții în infrastructura edilitar-urbană;
- s)** eliminarea distorsiunilor care afectează concurența pe piața serviciilor comunitare de utilități publice și reducerea prin reglementări adecvate a influenței caracterului de monopol al acestor servicii;
- t)** schimbarea actualului sistem de acordare a subvenției pentru energia termică furnizată populației prin trecerea de la subvenționarea producției brute de energie termică la subvenționarea energiei termice efectiv furnizată;
- u)** compatibilizarea tuturor actelor normative care instituie măsuri de sprijin susceptibile a constitui ajutoare de stat, cu prevederile legale în domeniu;
- v)** promovarea privatizării operatorilor producători și distribuitori de energie termică și a implicării sectorului privat în finanțarea, realizarea și exploatarea de noi capacități de producție a energiei termice, bazate pe cogenerare și pe resurse naturale nepoluante și regenerabile (energie geotermală, energie solară, gaz de fermentație, biomasă);
- w)** asigurarea unui regim de funcționare de bază pentru centralele în cogenerare dictat de necesarul urban de energia termică, diferența eventuală de energie electrică necesară municipalităților urmând a fi asigurată de Sistemul energetic național prin contracte de servicii de sistem și furnizare de energie de compensare;
- x)** promovarea unei politici stimulative de readucere a localităților care au abandonat sistemul centralizat de alimentare cu energie termică înapoi la situația încălzirii sigure și cu căldură ieftină;
- y)** implementarea programului de contorizare a căldurii la bransamentul utilizatorului prin contoare de bloc sau scară și trecerea intensivă la contorizarea individuală a locuințelor;
- z)** clarificarea rolului și atribuțiilor statutului, ale autorităților administrației publice locale, ale autorităților naționale de reglementare din domeniu și ale operatorilor și asigurarea autonomiei funcționale și financiare a acestora;
- z¹⁾** elaborarea unei strategii adecvate, specifice sferei serviciilor comunitare de utilități publice, cu privire la privatizarea operatorilor, inclusiv a celor din sectorul alimentării centralizate cu energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde de consum;
- z²⁾** reorganizarea gestiunii centralelor electrice de termoficare prin trecerea lor în totalitate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale și clarificarea statutului juridic și tehnic al centralelor termice și electrice de termoficare (cogenerare) administrate de autoritățile locale;
- z³⁾** utilizarea și aplicarea principiului "poluatorul plătește" în sfera serviciilor comunitare de utilități publice și internalizarea costurilor de mediu;
- z⁴⁾** introducerea la nivelul operatorilor serviciilor comunitare de utilități publice a sistemului de management de mediu ISO 14.001;
- z⁵⁾** continuarea programelor privind alimentarea cu apă a satelor, conform Hotărârii Guvernului nr. 577/1997 pentru aprobarea programului privind pietruirea drumurilor comunale, alimentarea cu apă a satelor, conectarea satelor la rețeaua de electrificare și la rețelele telefonice, republicată, cu modificările și completările ulterioare și Hotărârii Guvernului nr. 687/1997 privind contractarea și garantarea de către Guvern a unor credite pentru realizarea unor programe guvernamentale privind pietruirea drumurilor comunale, alimentarea cu apă a satelor, asigurarea cu locuințe sociale, refacerea și dezvoltarea infrastructurii în intravilanul localităților rurale, cu modificările și completările ulterioare și lansarea programului național de realizare a sistemelor de canalizare și epurare a apelor uzate în localitățile rurale și localitățile recent declarate oraș, dar care nu dispun de infrastructura edilitar-urbană aferentă;
- z⁶⁾** continuarea aplicării programului național privind asfaltarea drumurilor comunitare prin modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 577/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- z⁷⁾** asigurarea fondurilor necesare, inclusiv prin utilizarea Fondului de mediu, pentru realizarea investițiilor de mediu necesare îndeplinirii angajamentelor asumate de România în procesul de negociere a Capitolului 22 al acquis-ului comunitar, în special pentru implementarea directivelor UE costisitoare, legate de controlul poluării, calitatea apei, managementul deșeurilor, calitatea aerului;
- z⁸⁾** implementarea Planului Național de Gestionare a Deșeurilor, prin: dezvoltarea unui sistem integrat de management al deșeurilor municipale în localitățile urbane și rurale, inclusiv implementarea sistemelor de colectare selectivă și valorificare a deșeurilor și ambalajelor la nivelul persoanelor fizice, instituțiilor publice și al agenților economici; constituirea parteneriatelor de tip public-privat în ceea ce privește reducerea generării, refolosirea, reciclarea și eliminarea deșeurilor municipale; implementarea reglementărilor care transpun legislația comunitară privind depozitarea și incinerarea deșeurilor.
- z⁹⁾** reactualizarea standardelor și reglementărilor tehnice privind construcția și exploatarea sistemelor de canalizare și a stațiilor de epurare a apelor uzate orășenești, vizând îmbunătățirea preluării, colectării, epurării și evacuării apelor uzate;
- z¹⁰⁾** realizarea unor sisteme integrate de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate la standarde europene, fie prin realizarea unor noi sisteme tehnico-edilitare, fie prin modernizarea și re tehnologizarea celor existente, atât la nivelul localităților urbane, cât și nivelul localităților rurale;

z¹¹) pregătirea unui portofoliu de proiecte eligibile pentru construcția, dezvoltarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și a sistemelor de canalizare pentru localități urbane și rurale prin diverse programe de finanțare;

z¹²) utilizarea transparentă și creșterea capacității de atragere, utilizare și absorbție a fondurilor de preaderare (PHARE, ISPA și SAPARD) și a instrumentelor structurale, după 2007, prin pregătirea, până la acea dată, a unui portofoliu de proiecte și obiective de investiții specifice infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciilor comunitare de utilități publice.

1.1. Direcții de acțiune

Strategia națională privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice are la bază următoarele direcții de acțiune:

a) definirea și stabilirea cadrului instituțional și organizatoric necesar îmbunătățirii managementului serviciilor comunitare de utilități publice;

b) stabilirea atribuțiilor, competențelor și responsabilităților între factorii implicați în înființarea, organizarea, funcționarea, gestionarea și exploatarea serviciilor comunitare de utilități publice și partajarea acestora pe baza principiului descentralizării serviciilor publice, autonomiei locale, subsidiarității și proporționalității;

c) crearea cadrului și a instrumentelor necesare gestionării eficiente a fondurilor de investiții necesare modernizării și dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare aferentă serviciilor comunitare de utilități publice;

d) popularizarea procedurilor specifice și facilitarea accesului la resursele financiare necesare accelerării dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice;

e) utilizarea eficientă a resurselor - umane, materiale, financiare - disponibile, proprii sau atrase;

f) transferul gradual al componentei de protecție socială din zona operațională în zona exclusivă a administrației publice centrale și locale;

g) susținerea efectivă și coerentă, prin programe și politici guvernamentale adecvate, a reabilitării, modernizării și dezvoltării la standarde UE a serviciilor comunitare de utilități publice, în special în zonele defavorizate, ca factor esențial pentru menținerea și întărirea coeziunii economico-sociale.

Direcțiile de acțiune adoptate trebuie avute în vedere, însușite și aplicate atât la nivel central cât și la nivel local - de către autoritățile administrației publice locale comunale, orașenești, municipale sau județene - în pregătirea și adoptarea propriilor strategii de accelerare a dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice.

1.2. Obiective generale

Strategia națională privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice are următoarele obiective generale:

a) atingerea conformității cu prevederile legislației UE aplicabile serviciilor comunitare de utilități publice;

b) respectarea angajamentelor asumate de România cu privire la implementarea acquis-ului comunitar aplicabil serviciilor comunitare de utilități publice;

c) atingerea conformității cu standardele comunitare privind calitatea și cantitatea serviciilor comunitare de utilități publice;

d) creșterea capacității de absorbție a resurselor financiare alocate din fonduri comunitare și de atragere a fondurilor de investiții;

e) creșterea capacității de elaborare, promovare și finanțare a proiectelor de investiții aferente infrastructurii de interes local;

f) creșterea graduală a capacității de autofinanțare a serviciilor comunitare de utilități publice și a infrastructurii tehnico-edilitare aferente, corespunzător nivelelor acceptate în Uniunea Europeană;

g) satisfacerea cerințelor de interes public ale colectivităților locale și creșterea bunăstării populației;

h) adoptarea de norme juridice și reglementări care să faciliteze modernizarea și dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice și a infrastructurii tehnico-edilitare aferente, deschiderea pieței, eficientizarea furnizării/prestării serviciilor și creșterea calității acestora.

2. OBIECTIVELE SPECIFICE SECTORULUI SERVICIILOR COMUNITARE DE UTILITĂȚI PUBLICE

2.1. Serviciul de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate

Serviciul public de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate este reglementat prin Ordonanța Guvernului nr. 32/2002 privind organizarea și funcționarea serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 634/2002, cu modificările și completările ulterioare.

România este în plin proces de construcție și adaptarea a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare pentru a se conforma directivelor europene privind calitatea apei potabile și epurarea apelor uzate. Obiectivul implementării este concentrarea eforturilor și a resurselor în vederea conformității cu aceste directive.

Cerințele directivelor europene specifice acestui domeniu sunt transpuse în totalitate în legislația românească prin: Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare, respectiv Hotărârea Guvernului nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, cu modificările și completările ulterioare.

În conformitate cu angajamentele asumate de Guvernul României prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană, au fost aprobate Planurile de Implementare a Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, respectiv a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate orașenești.

Ministerul Administrației și Internelor a elaborat legislația primară privind organizarea și funcționarea serviciului de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate care stabilește responsabilitățile autorităților administrației publice centrale și locale, ale operatorilor și ale utilizatorilor serviciului de alimentare cu apă și de canalizare cu privire la înființarea, organizarea, conducerea, gestionarea, monitorizarea și controlul serviciilor comunitare de utilități publice furnizate/prestate utilizatorilor, respectiv la funcționarea, exploatarea, întreținerea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare.

De asemenea, legislația secundară și terțiară subsecventă adoptată de către Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărie Comunală - A.N.R.S.C., după înființarea acesteia în anul 2002, definește indicatorii de performanță și parametrii de calitate ai fiecărui tip de serviciu pe care operatorii trebuie să îi respecte pentru a putea fi licențiați. Evaluarea operatorilor serviciilor comunitare de utilități publice în vederea licențierii a început în

cursul anului 2003 și include și condiționalități privind planurile de conformare la prevederile legale prin care sunt transpuse prevederile directivelor U.E.

Obiectivul conformării cu acquis-ul comunitar privind calitatea apei potabile este de a proteja sănătatea oamenilor de efectele adverse ale contaminării apei destinate consumului uman și de a asigura ca apa destinată consumului uman este potabilă și curată. Obiectivul conformării cu legislația privind epurarea apelor uzate orășenești este de a proteja mediul înconjurător de efectele adverse ale descărcărilor în receptorii naturali a apei uzate colectate de pe teritoriul localităților și a apei uzate provenite din anumite sectoare industriale, în special din industria alimentară.

România nu poate îndeplini în prezent cerințele acquis-ul comunitar în domeniu, fapt pentru care, în urma negocierilor purtate cu Uniunea Europeană, a obținut anumite perioade de tranziție în vederea realizării conformării. Principalele motive pot fi identificate în tehnologia de tratare și epurare depășită, în instalațiile și echipamentele uzate fizic și moral care nu sunt adecvate pentru tratarea apei din actualele surse de apă disponibile sau pentru epurarea apelor uzate, precum și în starea rețelelor de distribuție sau a sistemelor de canalizare (rețele vechi pe care se produc avarii frecvente, se înregistrează pierderi importante de apă și care facilitează contaminarea apei potabile). Toate acestea conduc, în prezent, la imposibilitatea de a asigura la robinetul consumatorilor apă potabilă de calitate timp de 24 de ore/zi. În ceea ce privește epurarea apei uzate, ineficiența echipamentului de epurare și pierderile din sistemul de canalizare sunt principalele motive pentru care cantități mari de apă uzată neepurată sunt încă descărcate în mediul acvatic sau în pânza freatică.

Ministerul Administrației și Internelor este responsabil pentru elaborarea unui program de acțiune pentru reabilitarea, modernizarea și construcția sistemelor de alimentare cu apă și a sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate orășenești în aglomerările cu peste 2.000 I.e., precum și pentru centralizarea planurilor de conformare și monitorizează și controlează implementarea acestora.

ANRSC este responsabilă pentru elaborarea procedurilor, regulamentelor și metodologiilor-cadru, licențierea operatorilor, avizarea prețurilor și tarifelor, și pentru monitorizarea și controlul indicatorilor de performanță și implementarea legislației privind serviciul de alimentare cu apă și de canalizare.

Autoritățile administrației publice locale sunt responsabile, ținând seama de cerințele planurilor de conformare, pentru realizarea sistemelor de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate orășenești și pentru asigurarea condițiilor pentru ca serviciul public de alimentare cu apă și canalizare să se conformeze la prevederile legale prin care sunt transpuse directivele U.E.

Operatorii au responsabilitatea privind conformarea cu prevederile de calitate ale apei potabile furnizate, respectiv a apelor epurate evacuate în receptorii naturali, monitorizarea, informarea consumatorilor, a autorității de sănătate publică și a autorităților administrației publice locale.

Pentru a se conforma cerințelor privind calitatea apei pentru consumul uman, România a preluat următoarele responsabilități de implementare:

- a) implementarea unui sistem de monitorizare a calității apei potabile pentru întreaga țară;
- b) implementarea îmbunătățirilor tehnologice la stațiile de tratare a apei;
- c) reabilitarea rețelelor de transport și distribuție a apei potabile;
- d) înlocuirea instalațiilor interioare la nivelul utilizatorilor și generalizarea contorizării.

Costurile înlocuirii instalațiilor interioare trebuie acoperite de către proprietari, ceea ce implică un cost suplimentar. Pentru îndeplinirea în timp a acestor înlocuiri, trebuie introduse stimulente pentru proprietari.

O problemă importantă din zona serviciului de alimentare cu apă și canalizare constă în construirea și reabilitarea sistemelor de colectare, canalizare, epurare și evacuare (rețele de canalizare, colectoare, stații de epurare a apelor uzate orășenești, stații de pompare ș.a.) pentru a se atinge conformitatea tehnică cu acquis-ul comunitar privind epurarea apei uzate. În același timp, constrângerile importante sunt direct legate de finanțarea insuficientă în raport cu necesarul mare de investiții identificat.

Costuri foarte mari sunt generate de necesitatea de a:

- a) construi noi stații de epurare a apelor uzate;
- b) moderniza/reabilita stațiile existente de epurare a apelor uzate;
- c) moderniza/reabilita stațiile existente de epurare a apelor uzate din industria alimentară;
- d) extinde și reabilita sistemele existente de colectare, canalizare și evacuare a apelor uzate;
- e) construi și/sau extinde sistemele de canalizare și epurare a apelor uzate.

Întrucât investițiile ce trebuie realizate în acest domeniu se vor reflecta într-o creștere a tarifelor pentru furnizarea/prestarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, este necesar să se ia în calcul faptul ca apa potabilă nu poate fi privită pur și simplu ca o marfă, ci ca o componentă vitală a necesităților umane. În acest context, măririle de tarif pentru acest serviciu trebuie limitate la nivelul suportabilității populației dar, în același timp, trebuie să stimuleze economia și reducerea consumului.

Având în vedere efortul investițional pe care îl presupune conformarea cu cerințele acquis-ului comunitar din domeniul serviciului de alimentare cu apă, canalizare și epurarea apelor uzate, problemă ce nu poate fi rezolvată până la data aderării, sunt necesare măsuri energice și coerente, precum și coordonarea eforturilor și acțiunilor tuturor părților implicate, care să valorifice perioadele de tranziție obținute în cadrul procesului de negociere. Planurile de implementare adoptate la nivel local vor ține seama termenele prevăzute în planurile de implementare și de termenele stabilite cu Autoritățile de management responsabile și acceptate de Uniunea Europeană.

Termenul de implementare a Programului de reabilitare, modernizare și construcție a sistemelor de colectare și a stațiilor de epurare în aglomerările cu peste 2.000 I.e. este de până la 31 decembrie 2018 și este în responsabilitatea autorităților administrației publice locale. Monitorizarea și evaluarea anuală, cu începere din anul 2005, a stadiului de implementare a strategiei financiare pentru sistemele de colectare aferente aglomerărilor cu populație peste 2.000 I.e. este în responsabilitatea MMGA, MAI și MFP.

2.2. Serviciul de salubritate a localităților

Serviciul public de salubritate a localităților este organizat și funcționează în baza Ordonanței Guvernului nr. 87/2001 privind serviciile publice de salubritate a localităților, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 139/2002

precum și, complementar, în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 78/2000 privind regimul deșeurilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 426/2001.

Implementarea în România a politicii UE privind gestiunea deșeurilor se asigură prin Strategia națională de gestionare a deșeurilor și Planul național de gestionare a deșeurilor - PNGD, documente care au fost aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.470/2004 privind aprobarea **Strategiei** naționale de gestionare a deșeurilor și a **Planului** național de gestionare a deșeurilor.

Strategia și Planul național de gestionare a deșeurilor prevăd următoarele obiective strategice:

- a) dezvoltarea cadrului instituțional și organizatoric;
- b) conștientizarea factorilor implicați;
- c) intensificarea preocupărilor privind reducerea cantităților de deșeuri generate;
- d) exploatarea tuturor posibilităților tehnice și economice privind recuperarea și reciclarea deșeurilor;
- e) dezvoltarea metodelor și sistemelor pentru sortarea la sursă și/sau înainte de depozitare;
- f) dezvoltarea de tehnologii și facilități de tratare a deșeurilor conforme cu normele europene și naționale;
- g) dezvoltarea unor tehnologii de eliminare finală a deșeurilor conforme cu cerințele europene și naționale.

De asemenea, PNGD propune, într-o abordare regională, un sistem integrat de management al deșeurilor în conformitate cu principiile UE privind managementul deșeurilor:

a) prevenirea producerii de deșeuri: aplicarea tehnologiilor curate, economisirea materialului în timpul manufacturării și introducerea standardelor noi de manufacturare pentru producerea bunurilor; prevenirea producerii deșeurilor necesită și o schimbare în comportamentul consumatorilor, prin orientarea preferințelor acestora spre produsele cu o viață mai lungă;

b) reciclarea deșeurilor urbane: nivelul reciclării materialelor recuperabile din deșeurile urbane va fi gradual crescut de la 1%, în prezent, la 60% în 2020;

c) reciclarea deșeurilor speciale: rate speciale de recuperare au fost stabilite pentru deșeurile din împachetare, deșeurile petroliere și deșeurile bateriilor și acumulatorilor din plumb.

Conform Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor, organizarea activităților de colectare, transport și eliminare a deșeurilor municipale este una dintre obligațiile administrației publice locale.

PNGD reprezintă instrumentul care stabilește un sistem unitar pentru managementul deșeurilor municipale, prevede stabilirea graduală la nivel național a unui sistem de management al deșeurilor municipale și constă în:

- a) colectarea/colectarea selectivă;
- b) transportul și transferul deșeurilor;
- c) recuperarea și reciclarea anumitor fracțiuni din deșeurile municipale cu accent pe ambalajele de plastic (PET);
- d) recuperarea energiei;
- e) tratarea deșeurilor și neutralizarea acestora;
- f) depozitarea (eliminarea finală) în depozite controlate, conforme cu legislația de mediu în vigoare.

În prezent, la nivel local, deșeurile municipale nu sunt colectate selectiv în vederea valorificării materialelor reciclabile (hârtie, carton, sticlă, metale, materiale plastice), decât într-o foarte mică măsură. Se poate afirma că aproximativ 40% din componentele deșeurilor municipale, reprezintă materiale reciclabile, din care cca. 20% au mari șanse de recuperare, nefiind contaminate. În urma colectării selective prin proiecte pilot, doar 2% din materialele reciclabile total generate sunt valorificate. Restul se elimină prin depozitare, pierzându-se astfel mari cantități de materii prime secundare și resurse energetice.

Pentru implementarea colectării selective este necesară introducerea sau modernizarea serviciului de colectare, sistemul dezvoltându-se în același timp cu procesul de conștientizare și informare a cetățenilor.

România, în urma procesului de negociere cu U.E. a obținut o etapizare a implementării acestui tip de sistem, astfel:

- a) **2004-006**, experimentare (proiecte pilot), conștientizare populație;
- b) **2007-017**, extinderea colectării selective la nivel național;
- c) **2017-022**, implementarea colectării selective în zone mai dificile (locuințe colective, mediu rural dispersat, zone montane).

Această creștere, în același timp rațională și graduală, a colectării selective este cu atât mai justificată cu cât permite: a) desfășurarea în timp a investițiilor necesare, evitându-se astfel o creștere prea mare și rapidă a costurilor gestionării deșeurilor față de capacitatea de suportabilitate a populației;

b) consolidarea și extinderea capacităților de reciclare, care pot astfel să urmărească mai bine evoluția cantităților colectate, contribuind la o valorificare optimă, dezvoltarea industriei de reciclare și o reducere semnificativă a cantităților de materii prime importate.

Compoziția și caracteristicile deșeurilor menajere din România (ex. umiditatea de cca. 50-60% și puterea calorică mai mică de 8.400 KJ/kg), precum și costurile mai ridicate ale acestei metode de eliminare a deșeurilor menajere nu permit incinerarea în viitorul apropiat. În prezent, în România nu există incineratoare pentru deșeurile municipale. Se așteaptă ca prima capacitate de incinerare să fie instalată până în 2016.

Depozitarea reprezintă principală formă de eliminare a deșeurilor municipale.

Transpunerea în legislația internă a cerințelor Directivei 1999/31/CE privind depozitarea deșeurilor s-a realizat prin adoptarea Hotărârii Guvernului nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor.

Prin această hotărâre se introduce următoarea clasificare a depozitelor de deșeurilor, în funcție de natura deșeurilor depozitate:

- a) depozite pentru deșeuri periculoase - clasa "a";
- b) depozite pentru deșeuri nepericuloase - clasa "b";
- c) depozite pentru deșeuri inerte - clasa "c".

Azi în România există 256 de depozite de deșeuri municipale în funcțiune în zona urbană (care primesc deșeuri colectate de firmele de salubritate în zonele urbane), din care:

- a) 16 depozite sunt conforme sau vor deveni conforme cu normele europene până la 31.12.2006;
- b) 240 de depozite neconforme cu cerințele europene, care vor sista activitatea de depozitare etapizat.

Depozitele de deșeuri vor fi realizate și exploatate conform legislației naționale specifice, armonizată cu legislația comunitară.

În România, până în 2017, se vor construi 65 depozite de deșeuri conforme cu legislația U.E., din care 16 sunt deja realizate.

Strategiile de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice adoptate la nivel local, vor conține prevederi pentru conformare acestora la cerințele de mediu prevăzute în Tratatul de aderare a României la Uniunea Europeană. Astfel, se vor prevedea, în planurile de implementare, cerințele și indicatorii de performanță ai serviciilor publice de salubritate a localităților în vederea îndeplinirii țințelor prevăzute pentru colectarea și valorificarea ambalajelor și deșeurilor de ambalaje, a bateriilor și acumulatorilor, a deșeurilor de echipamente electrice și electronice ș.a.

În scopul reglementării activității de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje, a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 621/2005 privind gestionarea ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje, care transpune în legislația națională Directiva nr. 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, cu amendamentele ulterioare.

În 2003, nivelul colectării deșeurilor a fost de aproximativ 80% în zonele urbane. Se previzionează că se va extinde colectarea deșeurilor în zonele urbane atingând 100% din colectare până în 2016. În prezent, colectarea selectivă este practică doar în anumite zone urbane cu densitate mare și doar într-un procent foarte scăzut. Se anticipează ca nivelul colectării selective să atingă aproximativ 8% (din totalul colectării) până în 2008.

Pentru a minimiza costurile și impactul asupra mediului, activitățile de transport vor fi optimizate. Va fi realizată o rețea de stații de transfer, luând în calcul distanțele ce sunt acoperite pentru colectare, recuperare, tratament și depozitare.

Ministerul Administrației și Internelor are următoarele responsabilități cu privire la implementarea Directivei 1999/31/CE privind depozitarea deșeurilor:

- a) participă la elaborarea planurilor de gestionare a deșeurilor municipale;
- b) urmărește îndeplinirea obiectivelor din PNGD și sprijină autoritățile administrației publice locale pentru atingerea acestora;
- c) sprijină autoritățile administrației publice locale în crearea unui sistem pentru reciclarea materialelor și deșeurilor recuperabile;
- d) elaborează, împreună cu autoritățile administrației publice locale, strategii și programe sectoriale de gestionare a deșeurilor;
- e) participă, împreună cu alte autorități publice, la elaborarea reglementărilor specifice pentru gestionarea deșeurilor menajere și municipale;
- f) organizează și realizează, împreună cu autoritățile administrației publice locale, sisteme de gestionare a deșeurilor menajere, integrate în planurile de urbanism general și amenajarea teritoriului și urmărește realizarea proiectelor din acest domeniu;
- g) elaborează reglementări specifice privind obligațiile consiliilor locale legate de gestionarea deșeurilor.

În vederea implementării Directivei 1999/31/CE privind depozitarea deșeurilor, autoritățile județene au următoarele responsabilități:

- a) coordonează activitatea autorităților locale, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean și interjudețean privind gestionarea deșeurilor;
- b) acordă autorităților locale sprijin și asistență tehnică în elaborarea planurilor locale de gestiune a deșeurilor;
- c) adoptă planurile județene privind gestiunea deșeurilor;
- d) hotărăsc asocierea cu alte autorități ale administrației publice locale și/sau județene pentru realizarea unor lucrări de interes public privind gestiunea deșeurilor;
- e) analizează propunerile făcute de autoritățile administrației publice locale comunitare, orășenești, municipale - în vederea elaborării prognozelor pentru refacerea și protecția mediului;
- f) urmăresc și asigură respectarea de către autoritățile locale a prevederilor actelor normative din domeniul gestiunii și depozitării deșeurilor, elaborează, revizuieste și publică planuri de gestionare a deșeurilor la nivel județean.

În vederea implementării Directivei 1999/31/CE privind depozitarea deșeurilor, autoritățile locală - comunitare, orășenești, municipale - au următoarele responsabilități:

- a) urmăresc și asigură:
  - îndeplinirea prevederilor din planurile de gestionare a deșeurilor și asigură curățenia localităților prin: sistemul de colectare, transport, neutralizare, valorificare, incinerare și depozitare finală;
  - implementarea și controlul funcționării sistemului, inclusiv respectarea etapizării colectării selective a deșeurilor;
  - dotarea căilor de comunicație și a locurilor publice de colectare cu un număr suficient de recipiente pentru colectarea selectivă a deșeurilor;
  - colectarea selectivă și transportul la timp al întregii cantități de deșeuri produse pe teritoriul localităților;
  - existența unor depozite finale pentru deșeurile colectate selectiv, dimensionate corespunzător și amenajate pentru a asigura protecția sănătății populației și a mediului;
  - interzicerea depozitării deșeurilor în alte locuri decât cele destinate depozitelor stabilite prin documentațiile urbanistice;
  - elaborarea de instrucțiuni pentru agenții economici, instituții și populație privind modul de gestionare a deșeurilor în cadrul localităților și aducerea la cunoștința acestora prin mijloace adecvate.
- b) aprobă studii și prognoze privind gestionarea deșeurilor;
- c) hotărăsc asocierea cu alte autorități ale administrației publice locale, precum și colaborarea cu agenții economici, în scopul realizării unor lucrări de interes public privind gestiunea deșeurilor;
- d) acționează pentru refacerea și protecția mediului.

2.3. Serviciul de alimentare cu energie termică în sistem centralizat

Serviciul de alimentare cu energie termică în sistem centralizat se desfășoară în baza prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 73/2002 privind organizarea și funcționarea serviciului de alimentare cu energie termică produsă centralizat, coroborate cu prevederile Legii nr. 199/2000 privind utilizarea eficientă a energiei, republicată, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 78/2002 privind asigurarea condițiilor de funcționare a unor centrale termice și electrice de termoficare aflate în proprietatea consiliilor județene sau locale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.

643/2003, Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 48/2004 pentru adoptarea unor măsuri privind furnizarea energiei termice populației, pentru încălzirea locuinței și prepararea apei calde de consum prin sisteme publice centralizate de alimentare cu energie termică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 430/2004, Hotărârea Guvernului nr. 933/2004 privind contorizarea consumatorilor racordați la sistemele publice centralizate de alimentare cu energie termică, ș.a.

Politicile și prioritățile privind restructurarea serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat au fost stabilite prin Strategia națională privind alimentarea cu energie termică a localităților prin sisteme de producere și distribuție centralizate, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 882/2004.

Principalele reglementările U.E. aplicabile domeniului încălzirii urbane în sistem centralizat sunt:

- a) Directiva 2001/80/CE privind limitarea emisiilor anumitor poluanți în aer proveniți de la instalațiile mari de ardere;
- b) Directiva 93/76/CE privind limitarea emisiilor de dioxid de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice;
- c) Directiva 96/61/CE privind prevenirea și controlul integrat al poluării;
- d) Directiva 2004/8/CE privind promovarea cogenerării pe baza cererii de căldură utilă pe piața internă;
- e) Directiva 2002/91/CE privind performanța energetică a clădirilor;
- f) Directiva 2004/8/CE privind producerea în cogenerare a energiei electrice bazată pe cererea de energie termică utilă.

În vederea armonizării legislației interne cu legislația U.E. a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 541/2003 privind stabilirea unor măsuri pentru limitarea emisiilor în aer ale anumitor poluanți proveniți din instalații mari de ardere, care transpune în legislația internă prevederile Directivei 2001/80/CE.

Conform prevederilor acesteia, Ministerului Administrației și Internelor îi revine sarcina de a coordona implementarea prevederilor acestui act normativ la nivelul unităților administrativ-teritoriale.

Obligațiile privind reducerea emisiilor la coș a instalațiilor mari de ardere și încadrarea în prevederile Directivei 2001/80/CE, respectiv Hotărârii Guvernului nr. 541/2003, revin deținătorilor de astfel de instalații iar procesul de modernizare a acestor instalații trebuie inițiat și condus de autoritățile administrației publice locale.

În România au fost identificate 80 de instalații mari de ardere - IMA aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale și în administrarea consiliilor județene sau locale.

Țintele prioritare stabilite pentru instalațiile mari de ardere din România sunt următoarele:

- a) reducerea sau limitarea emisiilor provenite din IMA, astfel încât să se respecte integral prevederile Directivei 2001/80/CE;
- b) stabilirea și atingerea plafoanelor naționale de reducere a emisiilor provenite din IMA;
- c) monitorizarea, evaluarea și raportarea emisiilor de poluanți proveniți din IMA în conformitate cu prevederile Directivei 2001/80/CE.

În baza propunerilor operatorilor, respectiv a autorităților administrației publice locale au fost solicitate perioade de tranziție care au fost acceptate de către Comisia Europeană.

Responsabilitățile specifice operatorilor, respectiv a autorităților administrației publice locale, cu privire la IMA sunt:

- a) elaborarea propunerilor de programe de reducere progresivă a emisiilor anuale de dioxid de sulf, oxizi de azot și pulberi, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 541/2003;
- b) alocarea fondurilor de investiții, cu respectarea condițiilor impuse prin [Regulamentul Consiliului Concurenței](#) cu privire la ajutorul de stat pentru protecția mediului și prin [Legea nr. 143/1999](#) privind ajutorul de stat, republicată, precum și implementarea programelor de reducere progresivă a emisiilor anuale de dioxid de sulf, oxizi de azot și pulberi;
- c) respectarea procedurilor specifice ale Directivei 2001/80/CE privind situațiile de funcționare necorespunzătoare a instalațiilor sau de întrerupere a funcționării echipamentelor de reducere a emisiilor;
- d) monitorizarea emisiilor și a parametrilor de proces, cu raportare la APM.

Costurile de conformare au fost estimate pe baza evaluărilor pentru conformarea tehnică la care s-au adăugat costurile de monitorizare aferente IMA, care sunt coordonate de autoritățile administrației publice locale. Deoarece nivelul facturii pentru încălzire și prepararea apei calde de consum este apropiat de limitele maxime de suportabilitate și se așteaptă o presiune suplimentară asupra tarifelor în următorii ani datorită internalizării costurilor de mediu, eliminării treptate până în 2007 a prețului național de referință și a subvențiilor operaționale de la bugetul de stat, va fi creat un program special cu o importantă componentă de grant pentru modernizarea infrastructurii aferente și contorizarea la nivel de bransament de imobil sau scară, în maxim 1 an după ce această strategie este aprobată.

Investițiile IMA aflate în coordonarea MAI, aferente perioadei 2005-2017 sunt estimate la 608.300.000 Euro, din care 580.100.000 Euro sunt estimate pentru perioada 2005-2013.

Internalizarea costurilor de mediu se va face cu începere din trim. I 2006 și din această sursă se preconizează a se asigura cca. 27% din costurile de modernizare.

Pentru diferență se vor folosi:

- a) surse ale bugetului de stat și surse proprii: cca. 33%;
- b) fondul de mediu: cca. 3%;
- c) fonduri comunitare: cca. 37%.

Deoarece nivelul facturii pentru încălzire și prepararea apei calde de consum este apropiat de limitele maxime de suportabilitate și se așteaptă o presiune suplimentară în anii următori datorită internalizării costurilor de mediu, eliminării treptate până în anul 2007 a prețului național de referință și scăderii subvenției operaționale de la bugetul de stat, va fi creat un program special cu o importantă componentă de grant pentru modernizarea infrastructurii aferente și contorizării la nivel de bransament. Unitatea centrală de monitorizare, pe baza discuțiilor cu alte entități responsabile va realiza un studiu pentru a crea un astfel de program în maxim 1 an după ce această strategie este adoptată.

Metodologia de estimare a necesarului de investire și a intervenției grantului va fi desfășurată pe baza următoarelor metodologii:

- a) împărțirea orașelor și municipiilor cu sisteme centralizate de încălzire urbană, în 5 grupe pe baza mărimii comunității și numărului de utilizatori bransați la sistem;
- b) selectarea unei comunități reprezentative pentru fiecare grupă (5 cazuri) și pregătirea unui studiu privind necesarul de investiții, strategia operațională și scenariul de finanțare;

c) extinderea rezultatelor analizei la nivel național și estimarea nivelului necesar al grantului.

La stabilirea metodologiei de estimare a necesarului de investiții, în cazul IMA aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale și în administrarea consiliilor județene sau locale, se va ține seama și de planul de implementare, evaluările și termenele acceptate de Uniunea Europeană.

2.4. Serviciul de transport public local

Serviciul de transport public local este organizat și funcționează în baza Ordonanței Guvernului nr. 86/2001 privind serviciile de transport public local de călători, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 284/2002.

Datorită (i) lipsei de fonduri și (ii) expertizei instituționale insuficiente, municipalitățile întâmpină dificultăți în întreținerea atât a drumurilor publice cât și a sistemului de transport public. Aceasta conduce la deteriorarea pavajului drumurilor și a infrastructurii asociate din sectorul drumurilor urbane și la îmbătrânirea parcului de vehicule și deteriorarea șinelor de tramvai în sectorul de transport public local.

Această problemă permanentă necesită măsuri imediate pentru a aduce sistemul la nivelul de întreținere din propriile activități. Un sistem efektiv și stabil de transport public local este acela care îndeplinește cerințele utilizatorilor săi și care este suportabil pentru plătitorii de taxe. În plus, viitoarea aderare la U.E., cu standardele corespunzătoare, impune necesitatea revizuirii radicale a întregului sector.

În România, numărul de pasageri care utilizează serviciul de transport public a fost, în ultimii zece ani, în scădere. Aceștia a dus la o reducere a folosirii mijloacelor tradiționale de transport public. Factorii importanți ce influențează nivelul cererii sunt:

a) creșterea numărului proprietarilor de autoturisme;

b) schimbările din structura economică, cu impact asupra numărului și locațiilor locurilor de muncă.

Cele mai importante aspecte ce trebuie luate în considerare sunt următoarele:

a) transportul public trebuie să fie perceput de către publicul larg ca fiind un mijloc de transport suportabil, confortabil și avantajos; pentru ca această cerință să fie atinsă, sunt necesare investiții periodice în mijloacele de transport și infrastructura aferentă pentru a se asigura că declinul calității actuale a serviciului oferit este stopat. În același timp, sunt necesare scheme de îmbunătățire a managementului traficului care să acorde prioritate transportului public, inclusiv măsuri pentru restrângerea utilizării mașinilor personale, cum ar fi parcare controlată în centrele orașelor.

b) există o nevoie urgentă de reevaluare a rețelei stradale ce este folosită de transportul public și a tipurilor mijloacelor de transport ce pot fi folosite. Aceasta va necesita o analiză pentru a determina dacă rețeaua actuală poate fi optimizată și dacă îndeplinește necesitățile pasagerilor existenți și potențiali. De asemenea, se va analiza dacă operarea a trei tipuri de modalități de transport (tramvai, troleibuz și autobuz) este cea mai eficientă metodă de operare.

c) de asemenea, se poate opta, în anumite orașe, pentru renunțarea la transportul cu troleibuzul. Aceasta se poate realiza prin concentrarea asupra sistemului de tramvai ca fiind coloana vertebrală a sistemului de transport public electric, în același timp permițându-se autobuzelor și microbuzelor să opereze în zonele în care nu există linii de tramvai și să se comporte ca afluenți pentru sistemul de tramvai. Considerând succesul relativ al microbuzului ca o formă de transport atractivă, vor fi luați în calcul operatorii privați de microbuze care vor continua să opereze, în timp ce se asigură disponibilitatea resurselor adecvate pentru compania municipală de autobuze. Pentru a evita dublarea rutelor, se va asigura că există concurență pentru rute și nu competiție pe călători transportați pe aceeași rută.

Este necesar un pachet important de măsuri de investiții pentru a facilita revenirea sectorului la un nivel susținut. Acest pachet poate fi împărțit în câteva componente, după cum urmează:

a) la nivel național, Guvernul va promova o entitate centrală (un institut) ca centru de excelență în domeniul transportului public. Acest institut va fi responsabil cu:

- diseminarea exemplarelor pozitive, a companiilor ce operează în alte orașe, a profesioniștilor ce lucrează în municipalități, a noilor autorități de transport stabilite în oraș și a operatorilor de transport public;

- constatarea necesităților de instruire și stabilirea și desfășurarea cursurilor corespunzătoare. Institutul va avea de asemenea puterea de a acorda calificări corespunzătoare.

b) la nivel local, municipal sau județean, administrațiile locale se vor concentra pe:

- întocmirea unor planuri-directoare, desfășurarea de studii de optimizare a rutelor, permițând municipalităților să decidă dacă vor păstra rețelele actuale de transport public sau le vor modifica;

- pregătirea unei strategii și politici de transport corespunzătoare;

- stabilirea unei autorități de transport pentru oraș;

- pregătirea programelor de investiții corespunzătoare și fezabile care pot oferi accesul ușor la fondurile structurale ale U.E. și, unde este cazul, conducerea studiilor de fezabilitate.

c) la nivelul companiilor de transport, aspectele principale ce trebuie considerate, sunt după cum urmează:

- creșterea transparenței în relațiile municipale și companiile de transport public. Introducerea unui contract de servicii comunitare de utilități publice, care deja se folosește în alte țări europene, va ajuta fiecare parte să se concentreze asupra propriului rol;

- practicile de lucru din cadrul companiilor de transport public local trebuie să fie raportate la indicatorii celor mai bune companii care operează în transportul public. Instruirea în managementul financiar, utilizarea optimă a activelor de capital și managementul personalului vor forma baza unui program educațional.

Programe de investiții realiste și suportabile trebuie pregătite pentru a acoperi necesitățile transportului public din fiecare localitate.

Aceste programe trebuie să aibă în vedere corelarea rețelelor serviciului de transport public local cu celelalte servicii de transport public județean, regional și național, prin coordonarea graficelor de circulație/operare ale operatorilor acestora.

De asemenea, strategia de dezvoltare durabilă a serviciului de transport public local trebuie integrată în strategia de dezvoltare durabilă a localităților, strategie elaborată de autoritățile administrației publice locale, municipale sau județene în colaborare cu toți factorii de decizie implicați.

Participarea sectorului privat trebuie luată în considerare, în special acolo unde fondurile municipale sunt reduse. În acest scop, va fi evaluată posibilitatea de a introduce scheme de tip PPP pentru gestiunea serviciului și finanțarea infrastructurii aferente acestuia.

2.5. Serviciul de iluminat public

În vederea obținerii unui serviciu de iluminat public unitar, modern și eficient, în conformitate cu directivele Uniunii Europene, a fost adoptată Ordonanța Guvernului nr. 42/2003 privind organizarea și funcționarea serviciilor de iluminat public, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 475/2003, cu modificările și completările ulterioare, care stabilește cadrul juridic privind înființarea, organizarea, exploatarea, gestionarea, finanțarea, și controlul funcționării serviciului de iluminat public în comune, orașe și municipii.

3. MANAGEMENTUL SERVICIILOR COMUNITARE DE UTILITĂȚI PUBLICE

3.1. Principii generate

Serviciile comunitare de utilități publice sunt acele servicii publice de interes local, județean sau regional organizate - în urma unui larg acord social exprimat printr-o decizie democratică adoptată de autoritățile administrației publice locale competente - la nivelul unităților administrativ-teritoriale în beneficiul locuitorilor acestora și care funcționează sub conducerea sau coordonarea, responsabilitatea și controlul autorităților administrației publice locale, în baza unor reguli specifice care trec dincolo de regulile obișnuite aplicabile altor servicii: universalitate, continuitate, adaptabilitate, accesibilitate, transparență.

Aceste servicii sunt furnizate/prestate fie prin modalitatea gestiunii directe, bazată pe darea în administrare către operatori de drept public, fie prin modalitatea gestiunii indirecte (delegate), bazată pe contracte de delegare a gestiunii încheiate cu operatori de drept privat.

Autoritățile administrației publice centrale și locale, după caz, trebuie să-și fundamenteze politicile, inițiativele, programele sau reformele naționale/locale privind serviciile comunitare de utilități publice pe următoarele principii:

a) serviciile comunitare de utilități publice sunt una din expresiile de autonomie ale colectivităților locale și un mijloc puternic de care acestea dispun pentru a servi interesul general; ele contribuie la exercitiul competențelor colectivităților locale, care, în cadrul legislației naționale sau regionale aplicabile, își asumă responsabilitatea pentru exercitiul acestor competențe;

b) serviciile comunitare de utilități publice contribuie la păstrarea coeziunii sociale deoarece furnizează prestații cu caracter social și asigură punerea în practică a politicilor de asistență hotărâte la nivel național sau local; ele asigură strângerea legăturilor de solidaritate dintre locuitori, evitarea ruperii legăturilor sociale și menținerea coeziunii în cadrul comunităților locale, grație calității bunurilor pe care le furnizează populației și în particular categoriilor defavorizate;

c) serviciile comunitare de utilități publice trebuie să reprezinte o prioritate a autorităților administrației publice locale deoarece au o contribuție esențială la dezvoltarea durabilă a comunităților locale, condiționând chiar dezvoltarea economico-socială a acestora; totodată, serviciile comunitare de utilități publice contribuie la repartizarea echilibrată, echitabilă și rațională a resurselor disponibile pe teritoriul colectivității locale, ele țin seama de interdependența dintre lumea urbană și lumea rurală, dintre zonele cu activități agricole și cele cu activități industriale, precum și de spațiile/zonile libere care merită să fie prezervate; ele îmbină exigențele dezvoltării și economiei cu cele ale protecției sociale și protecției mediului, sprijinindu-se, dacă este cazul, pe ajutorul regiunilor, statului și al organizațiilor internaționale.

d) apropierea serviciilor comunitare de utilități publice locale față de cerințele populației este o necesitate fundamentală, iar autoritățile administrației publice locale au de jucat un rol esențial în furnizarea/prestarea acestor servicii; acesta presupune, în general, un grad important de descentralizare și autonomie locală, ca și participarea activă a colectivităților locale la luarea deciziilor cu privire la furnizarea/prestarea acestor servicii.

e) descentralizarea în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice trebuie să respecte principiile de coerență și unitate de aplicarea a politicilor publice în beneficiul tuturor cetățenilor, de coordonare și de solidaritate teritorială.

f) gradul posibil și dorit de descentralizare depinde de factori ca structura teritorială, dimensiunea colectivităților locale și regionale, natura, importanța și dimensiunea teritorială a serviciului, capacitatea efectivă a autorităților administrației publice locale și județene de a-și asuma sarcinile corespunzătoare.

g) oferta serviciilor comunitare de utilități publice trebuie să fie fondată pe nevoile și așteptările colectivității și, în consecință, autoritățile administrației publice locale trebuie să ia în considerare mai întâi populația vizată când stabilesc cea mai bună cale de a furniza serviciile de care sunt responsabile. În contextul societății actuale, așteptările în creștere ale cetățenilor și condițiile obiective evoluează rapid, în special din cauza noii economii mondiale, ceea ce obligă autoritățile publice, centrale și locale, să-și separe competențele și responsabilitățile, să evalueze nivelul serviciilor și să asigure adaptarea și îmbunătățirea acestora.

În domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, trebuie să se stabilească o delimitare clară a competențelor și responsabilităților între autoritățile administrației publice centrale și cele locale, după caz, la diverse nivele de guvernare și o definiție echilibrată, coerentă și acceptabilă a drepturilor și obligațiilor ce revin diferiților actori implicați în furnizarea/prestarea serviciilor: autorități publice-operatori-utilizatori. În definirea responsabilităților autorităților administrației publice locale este necesar să se evite, pe de o parte, situațiile de vid de competență și, pe de altă parte, dublările de competență; această definiție trebuie să se facă ținându-se seama de exigențele următoare:

a) apropierea serviciilor în raport cu utilizatorii;

b) posibilitatea entității însărcinate cu furnizarea/prestarea serviciului de a-l adapta nevoilor și circumstanțelor (flexibilitate, adaptabilitate);

c) asigurarea indicatorilor de performanță în ceea ce privește calitatea, continuitatea, eficacitatea, eficiența, serviciilor furnizate/prestate;

d) complementaritatea în acțiunea autorităților centrale și locale.

Autoritățile administrației publice centrale și locale, după caz, trebuie să asigure un cadru juridic, instituțional și organizatoric privind serviciile comunitare de utilități publice, cu vocație comercială sau nu, suficient de flexibil în scopul de a permite diversificarea modului de furnizare și de alege a furnizorului/prestatorului, acesta putând fi de drept public sau de drept privat, în funcție de modalitatea de gestiune adoptată de autoritățile responsabile.

Autoritățile administrației publice centrale și locale, după caz, trebuie să garanteze, în limita constrângerilor economice și bugetare, continuitatea calitativă și cantitativă a acelor servicii comunitare de utilități publice considerate esențiale pentru comunitățile locale în ansamblul lor: populație și agenți economici (utilizatori persoane fizice și utilizatori persoane juridice).

3.2. Linii directoare adresate autorităților administrației publice centrale

Aceste linii directoare sunt destinate autorităților administrației publice centrale, în măsura în care acestea sunt responsabile cu definirea cadrului legal și a controlului activității autorităților administrației locale sau regionale. Linii directoare avute în vedere de autoritățile administrației publice centrale cu privire la furnizarea/prestarea serviciilor comunitare de utilități publice, sunt:

3.2.1. Punerea utilizatorilor în centrul preocupărilor

a) definirea și punerea în practică a politicilor din domeniul serviciilor comunitare de utilități publice la nivel național, regional și local trebuie să se facă pe baza unei orientări globale și integrate, care să ia în considerare persoana - nevoile sale - în totalitate, în scopul de a oferi servicii pe măsură și personalizate.

b) obligația de a informa este un corolar al principiului egalității de tratament; a face publicitate actelor și deliberărilor autorităților administrației publice locale, regionale sau naționale, face parte din principiile fundamentale pe care se sprijină sistemele juridice europene și care ar trebui să fie în general o condiție a caracterului executoriu al deciziei administrative.

c) obligația de a difuza o informație, generală și completă, trebuie să se refere nu numai la regulile de drept, dar și la ansamblul datelor referitoare la organizarea și funcționarea serviciului (natura prestațiilor, preț, calitate, orare), care trebuie să fie puse la îndemâna oricui după modalități diferențiate, ținându-se seama de tipul de serviciu și de caracteristicile populației vizate.

d) autoritățile administrației publice centrale trebuie să adopte, cu referință la nevoile specifice și în consultare cu colectivitățile locale, norme minime pentru protecția utilizatorilor și, dacă este cazul, conforme prescripțiilor instrumentelor internaționale și europene la care România a aderat, și să creeze mecanismul necesar de supraveghere a respectării acestor norme.

3.2.2. Punerea în practică a unui sistem de evaluare a performanței serviciilor

a) ameliorarea constantă a serviciilor comunitare de utilități publice trebuie să constituie o preocupare comună a tuturor autorităților administrației publice centrale. În acest context, autoritățile administrației publice centrale trebuie să stimuleze și să însoțească crearea și punerea în practică de către autoritățile administrației publice locale a unor sisteme de evaluare a serviciilor comunitare de utilități publice, care să se sprijine pe indicatori uniformi, în funcție de serviciu sau tipul serviciului. Totuși, orice efort pentru a stabili sisteme de evaluare a performanței serviciilor trebuie să fie urmărit ținându-se seama de competențele atribuite fiecărui nivel de administrație și de principiul subsidiarității.

b) realizarea unui acord între autoritatea centrală și colectivitățile locale, care să se bazeze pe o metodologie și o serie de definiții comune, fără acest acord nefiind posibilă luarea de măsuri comparabile în spațiu și timp. Pentru aceasta, este indispensabil ca mijloacele de analiză să fie adaptate multiplelor servicii comunitare de utilități publice și să fie suficient de suplimentare pentru a ține seama de diferențele considerabile care există între colectivitățile locale și de asemenea de contextul în care se situează.

c) autoritățile administrației publice centrale trebuie să generalizeze implementarea în practică a sistemului de evaluare a serviciilor comunitare de utilități publice locale. În funcție de situația proprie fiecărei comunități, o asemenea generalizare ar putea să rezulte din adevărul spontană a colectivităților locale și dintr-un pachet de măsuri stimulative și constrângătoare. Adevărul spontană este preferabilă și mai ușor de obținut dacă colectivitățile locale sunt consultate la definirea și stabilirea metodologiei pe care urmează să o aplice și dacă această metodologie permite o punere în practică în etape, astfel încât fiecare colectivitate să poată să se angajeze în proces alegându-și punctul de plecare.

d) aplicarea sistemului trebuie să fie constantă în timp și informația despre rezultatele evaluării trebuie să fie continuă, corectă și completă.

e) evaluarea performanței nu trebuie să fie folosită în scopuri politice: a arăta, în funcție de interesele politice ale momentului, numai rezultatele bune sau numai pe cele slabe ale colectivităților locale, constituie o folosire înșelătoare a informației.

3.2.3. Stabilirea unei politici naționale de informare și consultare a partenerilor sociali

a) autoritățile administrației publice centrale trebuie să pună în practică o politică de informare la nivel național care ar trebui să urmărească un dublu obiectiv: să permită cetățenilor, în general, și utilizatorilor, în particular, accesul la informațiile esențiale privind serviciile comunitare de utilități publice (obiective, resurse financiare, rezultate etc.) și să promoveze schimburile de experiență între autoritățile administrației publice locale și regionale care au adoptat un sistem de evaluare.

b) autoritățile administrației publice centrale trebuie să asigure publicarea în fiecare an, la nivel național, a informațiilor disponibile privind serviciile furnizate de autoritățile administrației publice locale, într-o formă care să poată fi înțeleasă de marele public; este necesară asigurarea publicității experiențelor inovatoare și a rezultatelor cele mai semnificative prin publicații și rapoarte difuzate pe lângă diferitele colectivități, disponibile pentru public.

3.2.4. Măsuri de stimulare a dezvoltării serviciilor și a infrastructurii aferente acestora

a) trebuie întreprinse studii și analize periodice privind servicii comunitare de utilități publice, nu numai pentru a urmări mai bine activitățile locale, dar și pentru a stimula punerea la punct a unor metode și instrumente comune și pentru a favoriza cunoașterea și răspândirea bunelor practici.

b) autoritățile administrației publice centrale trebuie să organizeze seminarii naționale pentru aleșii locali și regionali și pentru funcționarii din aparatul administrațiilor locale, chiar adevărate cicluri de formare, pentru a favoriza evoluția mentalităților și pregătirea terenului pentru introducerea unui sistem de evaluare sau pentru dezvoltarea pregătirii profesionale a acestora.

c) autoritățile administrației publice centrale trebuie să condiționeze nivelul sprijinului financiar al statului pentru anumite cheltuieli, în special cheltuielile pentru echipamente aferente serviciilor comunitare de utilități publice, de existența unui sistem de evaluare a performanțelor, respectiv de obținerea anumitor rezultate care trebuie măsurate prin acest sistem.

3.2.5. Funcționarea structurilor de suport specifice

a) autoritățile administrației publice centrale trebuie să ofere fiecărei colectivități care dorește, oricare ar fi resursele sale umane și financiare, posibilitatea evoluției gestiunii serviciilor sale. În consecință, autoritățile administrației publice

centrale trebuie să încerce să facă față dificultăților tehnice și financiare întâlnite de colectivitățile locale și regionale în punerea în practică a sistemelor de evaluare.

b) autoritățile administrației publice centrale trebuie să facă o analiză a nevoilor colectivităților care doresc să introducă un sistem de evaluare a performanței cu privire la dotarea tehnico-materială, la personal, la situația economico-financiară și la costuri. Asemenea auditări trebuie încredințate funcționarilor specializați din administrația publică centrală, cabinetelor de consultanță specializate sau ar putea fi efectuate de colectivitățile în cauză, cu asistența acestora.

c) colectarea și exploatarea datelor statistice sau a altor date, în vederea evaluării performanței, pot cere folosirea unor resurse de care colectivitățile interesate nu dispun, sau pe care nu sunt în măsură să le deblocheze cu rapiditatea cerută. Autoritățile administrației publice centrale trebuie să stabilească un sistem de colectare a informației care să cuprindă centre naționale și regionale de gestiune a datelor și care, în colaborare cu alte autoritățile publice interesate, sunt însărcinate cu prelucrarea datelor privind serviciile comunitare de utilități publice și indicatorii de performanță ai acestora. Autoritățile administrației publice centrale pot să susțină financiar inițiativele luate în acest sens de colectivitățile locale și regionale.

3.2.6. Stabilirea liniilor directoare și a cadrului de referință la nivel național

a) în anumite cazuri, în special pentru a asigura gradul de armonizare necesar pentru reușita sistemului de evaluare, autoritățile administrației publice centrale trebuie să adopte și să definească, cu consultarea colectivităților locale, o politică națională de evaluare a performanței serviciilor comunitare de utilități publice, inclusiv un ansamblu de principii directoare indicând modalitatea în care sectorul serviciilor comunitare de utilități publice trebuie să integreze și să utilizeze sistemul de evaluare a performanței. Cadrul de referință astfel definit trebuie să nu fie constrângător și să lase o perioadă rezonabilă de adaptare colectivităților a căror situație nu permite punerea în practică imediată a sistemului adoptat.

b) o politică națională de evaluare a performanței serviciilor comunitare de utilități publice locale trebuie să cuprindă elementele următoare:

- un sistem de strângere și prelucrare a informațiilor transparent care să favorizeze utilizarea unei contabilități separate pentru fiecare serviciu comunal de utilități publice, local sau regional, în scopul asigurării unei evaluări adecvate a costurilor;

- indicatori standardizați (de ex.: productivitatea, calitatea prestației, eficacitatea, nivelul de satisfacție al utilizatorilor etc.) pentru fiecare serviciu comunal de utilități publice sau pentru fiecare tip de serviciu, pe care colectivitățile locale pot să-i utilizeze pentru a determina propria performanță în furnizarea/prestarea serviciilor comunitare de utilități publice.

c) când măsurile luate la nivel național creează obligații în sarcina colectivităților locale sau regionale, autoritățile administrației publice centrale trebuie să le aducă tot sprijinul lor, adoptând măsurile cerute, inclusiv financiare, și creând structurile potrivite.

3.2.7. Concesiunea serviciilor comunitare de utilități publice către sectorul privat

a) autoritățile administrației publice centrale trebuie să adopte un cadru juridic care să lase colectivităților locale posibilitatea de a alege concesiunea gestiunii serviciilor comunitare de utilități publice către sectorul privat atunci când această soluție oferă avantaje pentru utilizatori. Regulile de pe piețele publice privind achizițiile de bunuri și servicii trebuie aplicate de către colectivitățile locale și în cazul gestiunii delegate a serviciului prin intermediul sectorului privat.

b) atunci când protecția cetățenilor o cere și în special pentru serviciile importante, dispozițiile de bază privind (i) condițiile pe care operatorii privați trebuie să le satisfacă atunci când oferă servicii comunitare de utilități publice și (ii) controlul pe care autoritățile administrației publice centrale sau locale îl exercită pentru a garanta respectul acestor condiții trebuie fixat prin legislație.

c) autoritățile administrației publice centrale trebuie să pregătească ghiduri, manuale și modele de contracte pentru a ajuta colectivitățile locale care decid să concesioneze servicii comunitare de utilități publice și pentru a asigura un serviciu de consultanță tehnică pentru autoritățile administrației publice locale care cer acest lucru.

d) autoritățile administrației publice centrale trebuie să stimuleze și să ajute colectivitățile locale și asociațiile lor la punerea în practică a modulelor de formare specifică pentru personalul și aleșii lor, cu privire la gestiunea și finanțarea serviciilor și la relațiile autorităților administrației publice locale cu operatorii privați.

În asocieri cu autoritățile administrației publice locale și asociațiile lor, autoritățile administrației publice centrale trebuie să definească, la nivel național, un sistem unitar și performant de evaluare și de comparare a performanțelor operatorilor privați furnizori/prestatori de servicii comunitare de utilități publice.

3.2.8. Cooperarea intercomunitară

a) Autoritățile administrației publice locale trebuie să aibă libertatea de a se asocia între ele. Formele de cooperare permise de lege trebuie să fie suficiente de flexibile pentru ca colectivitățile interesate să le poată adapta nevoilor lor specifice și obiectivelor, cu condiția ca acestea să reflecte efectiv interesul comun și ca acesta să fie definit de consiliile locale sau județene, după caz.

b) Structurile de cooperare intercomunitară (asociațiile de dezvoltare comunitară) trebuie să rămână supuse principiilor serviciului public, adică:

- principiul schimbării sau a adaptabilității (prestațiile sunt adaptate permanent nevoilor și evoluează în cantitate și în calitate);

- principiul egalității (accesibilități egale) utilizatorilor (utilizatorii sunt plasați pe o poziție egală, fără discriminări sau avantaje speciale);

- principiul continuității (activitatea se desfășoară într-o manieră regulată și continuă).

3.2.9. Alte forme de cooperare

a) autoritățile administrației publice centrale trebuie să consulte autoritățile administrației publice locale și/sau structurile asociative ale acestora în toate etapele elaborării, punerii în practică și evaluării serviciilor pe care acestea le furnizează în mod direct și să ajute, în măsura posibilului, colectivitățile locale în punerea în practică a propriilor lor proiecte și servicii.

b) autoritățile administrației publice centrale trebuie să folosească în totalitate diferitele forme de cooperare internațională disponibile în scopul de a face schimb de experiență și de a identifica bunele practici, în special în domenii

în care există în general mai puțină experiență, așa cum este evaluarea nevoilor, a riscurilor, evaluarea performanțelor serviciilor și a impactului prestațiilor.

c) cadrul legislativ al participării sectorului privat la gestiunea (furnizarea/prestarea) serviciilor comunitare de utilități publice locale, cu orientare comercială sau non-comercială, trebuie să faciliteze parteneriatul public-privat și formele moderne de contracte publice și trebuie să permită dezvoltarea cooperării, inclusiv utilizând facilitățile oferite de domeniul tehnologiilor informației.

3.3. Liniile directoare adresate autorităților administrației publice locale

Aceste linii directoare sunt destinate autorităților administrației publice locale, în măsura în care acestea sunt responsabile cu înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea, evaluarea și controlul serviciilor comunitare de utilități publice, precum și cu adoptarea și definirea normelor locale privind aceste servicii.

3.3.1. Servicii adaptate nevoilor

a) autoritățile administrației publice locale trebuie să organizeze serviciile a căror responsabilitate și-o asumă astfel încât să răspundă într-o manieră eficientă nevoilor populației care trăiește în teritoriul administrat, ținând seama de necesitatea de a ameliora continuu calitatea serviciilor lor publice pentru a ține pasul cu evoluția cererilor sociale, a priorităților politice generale, a exigențelor unei bune gestiuni economice și a evoluțiilor tehnologice.

b) autoritățile administrației publice locale trebuie să vizeze asigurarea egalității între utilizatorii serviciilor comunitare de utilități publice, ceea ce ar putea necesita, dacă este cazul, ca acestora să le fie aplicat un tratament diferențiat (tarife, ajutoare, condiții de acces etc.) pentru a ține seama de situațiile obiective diferite în care se găsesc acești utilizatori sau candidații la utilizarea serviciului.

c) operatorii serviciilor comunitare de utilități publice trebuie să respecte principiile de neutralitate și de non-discriminare în ceea ce îi privește pe utilizatorii, libertatea de opinie a acestora și ansamblul libertăților publice.

d) autoritățile administrației publice locale trebuie să încerce să îmbunătățească accesibilitatea serviciilor prin:

- o mai bună apropiere geografică, implicând o optimizare a organizării birourilor și serviciilor administrative;
- formalități simplificate și un timp redus de acces la serviciul public;
- orare de acces compatibile cu programul cotidian al locuitorilor;
- costuri de acces reduse, în special pentru categoriile cele mai defavorizate;
- o mai bună administrare a cazurilor speciale (handicapați, persoane defavorizate).

e) autoritățile administrației publice locale trebuie să organizeze serviciile comunitare de utilități publice, în special cele de natură comercială sau industrială, astfel încât să asigure utilizatorilor, de câte ori pare adecvat, posibilitatea de a opta între mai multe prestații, chiar între mai mulți furnizori, pentru a evita ca o situație de monopol sau statutul public al serviciilor să antreneze dificultăți în relațiile cu utilizatorii.

3.3.2. Informație și publicitate

a) autoritățile administrației publice locale și operatorii serviciilor comunitare de utilități publice trebuie să organizeze modul de a comunica cu utilizatorii astfel încât să asigure tuturor persoanelor interesate o cunoaștere adecvată a drepturilor lor și a prestațiilor pe care pot să le obțină ca și a regulilor aplicabile și astfel încât să constituie un mijloc de a face să progreseze calitatea serviciului intensificând raporturile pe care le întreține cu mediul său. În acest scop, trebuie definită și implementată o adevărată politică de informare, în conformitate cu dreptul la informare recunoscut utilizatorilor;

b) pentru toate marile proiecte utilizatorii trebuie să primească informații circumstanțiale și preliminare. Trebuie să se ofere posibilitatea ca utilizatorii să participe la procesul de luare a deciziilor.

3.3.3. Simplificare administrativă

a) înființarea, organizarea și conducerea serviciilor comunitare de utilități publice și specializarea structurilor administrației publice locale trebuie făcute în funcție de nevoile cetățenilor mai curând decât în funcție de nevoile administrative, astfel încât să se evite blocarea fluxului documentelor, procedurile artificiale sau puțin transparente pentru utilizator, să se creeze ghișee unice și/sau birouri mobile etc.

3.3.4. Modul de tratare a petițiilor utilizatorilor

a) rezolvarea reclamațiilor utilizatorilor trebuie să fie o activitate normală a oricărui operator, indiferent de forma de gestiune și trebuie concepută și organizată în consecință. Această activitate trebuie să includă două aspecte: (i) soluționarea rapidă a problemelor ridicate și (ii) remedierea în profunzime a cauzelor, când cererea este fondată.

b) procedurile de primire a reclamațiilor trebuie să fie simple, ușor de asimilat și de folosit de către utilizatori; de asemenea, trebuie aduse pe larg la cunoștința acestora și organizate pentru a permite o rezolvare rapidă.

3.3.5. Participarea utilizatorilor la gestiunea serviciilor comunitare de utilități publice

a) utilizatorii trebuie să dispună de multiple canale pentru a-și exprima cererile și a-și face cunoscute criticile privind serviciile comunitare de utilități publice prin: alegerea consilierilor locali și a primarului, dreptul de petiție și reclamație, dreptul de a asista la reuniunile deliberative ale consiliului local/județean, participare la referendumuri și eventual la alte inițiative populare etc.

b) utilizatorii serviciilor comunitare de utilități publice, în calitate de beneficiari/consumatori, trebuie să fie respectați și satisfăcuți. Aceștia trebuie să fie luați în considerare și ascultați, atât în calitatea lor de utilizatori, cât și în calitatea lor de alegători sau cetățeni și trebuie să poată să influențeze în mod direct furnizarea/prestarea serviciilor comunitare de utilități publice, indiferent de forma de gestiune adoptată de autoritățile administrației publice locale.

c) autoritățile administrației publice locale trebuie să încurajeze inițiativele private și societatea civilă care pot să contribuie, în legătură sau în complementaritate cu serviciile lor publice, la satisfacerea nevoilor colective ale locuitorilor. Autoritățile administrației publice locale nu trebuie să vadă aceste inițiative ca o concurență ce trebuie frânată ci, din contră, să contribuie la înflorirea lor pentru că ele reprezintă o resursă naturală de o valoare adesea foarte apreciabilă, care nu s-ar putea găsi în bugetul local și constituie o manifestare remarcabilă de spirit civic și solidaritate.

3.4. Furnizarea/prestarea serviciilor comunitare de utilități publice

3.4.1. Gestiunea serviciilor

a) autoritățile administrației publice locale trebuie să asigure punerea în practică a unei gestiuni eficiente, performante și durabile, orientată asupra rezultatelor. O evaluare periodică și publică a performanței operatorilor este un instrument puternic în ameliorarea gestiunii acestora. Pentru a face posibilă o asemenea evaluare, este necesar să se stabilească

sisteme adecvate de informare și culegere a datelor privind serviciile furnizate/prestate și nevoile populației și să se asigure un schimb de informații pertinente între diferitele autorități implicate.

b) o gestiune eficace, orientată asupra rezultatelor, cere o reexaminare periodică a serviciilor, pe baza următoarelor principii:

- punerea în dezbatere a: de ce, cum și de către cine este furnizat/prestat un serviciu;
- asigurarea comparației cu performanța altora, cu ajutorul unei game de indicatori relevanți, luând în considerare atât opiniile utilizatorilor serviciilor cât și ale furnizorilor potențiali;
- consultarea contribuabililor locali, a utilizatorilor serviciilor, a partenerilor și a celei mai largi comunități de afaceri pentru a stabili noi obiective și criterii de performanță;
- utilizarea unei competiții echitabile și deschise, de fiecare dată când acest lucru este posibil, ca mijloc de a asigura eficiența și eficacitatea serviciilor.

c) serviciile comunitare de utilități publice trebuie adaptate, în fiecare caz, la formele de gestiune și la modul de finanțare care asigură cea mai bună sinteză între toate interesele legitime ale utilizatorilor și care oferă cel mai bun raport cost/avantaje. Pentru aceasta ele trebuie să țină cont de efectele directe ca și de efectele induse de activitatea furnizată/prestată în ceea ce privește solidaritatea socială, protecția mediului și amenajarea teritoriului.

3.4.2. Finanțarea serviciilor comunitare de utilități publice

a) autoritățile administrației publice locale trebuie să asigure operatorului, public sau privat, resurse suficiente de stabile și durabile pentru a-i permite să-și ia angajamente și să-și îndeplinească misiunea la timp.

b) autoritățile administrației publice locale trebuie să asigure un just echilibru între participarea beneficiarilor la finanțarea serviciilor prin tarif și finanțarea prin impozite și taxe, adică între principiul responsabilității și responsabilizării individuale și principiul solidarității. Aceste principii nu sunt conflictuale; ponderea unuia sau a altuia trebuie să varieze în funcție de circumstanțe și în vederea atingerii rezultatelor preconizate.

c) în măsura posibilului, autoritățile administrației publice locale trebuie să pună la contribuție pe toți care beneficiază direct sau indirect de efectele pozitive ale serviciilor.

d) serviciile comunitare de utilități publice trebuie să beneficieze de un mod de finanțare bine adaptat particularităților acestora, rațiunilor economice și exigențelor sociale. După circumstanțe, care pot varia funcție de tipul serviciului, de loc, de modalitatea de gestiune, sunt posibile diferite tipuri de finanțare a serviciilor pe baza principiului "beneficiarul plătește": prin tarif, prin impozit, prin taxe speciale de tipul "poluatorul plătește", prin subvenții sau prin combinații ale acestora.

3.4.3. Modernizare și inovare

a) operatorii serviciilor comunitare de utilități publice trebuie să participe la modernizarea gestiunii serviciilor publice. Ei trebuie să se adapteze nevoilor schimbătoare ale populației și să promoveze tehnologiile și tehnicile noi atunci când acestea favorizează progresul și permit ameliorarea satisfacerii nevoilor utilizatorilor.

3.5. Gestiunea performanței

3.5.1. Principiile evaluării performanței

a) evaluarea performanței trebuie să devină criteriul principal în baza căruia se iau decizii privind opțiunile politice, în special atunci când se iau decizii privind sistemul de gestiune a serviciilor comunitare de utilități publice, deoarece aceasta este un mijloc:

- de a ameliora serviciile comunitare de utilități publice, de corelare a rezultatelor cu nevoile, de evaluare a impactului și a raportului calitate-preț;
- de a îmbunătăți controlul autorităților administrației publice locale asupra utilizării resurselor publice;
- de a asigura utilizatorilor o informare adecvată privind serviciile;
- de a garanta o mai mare transparență a acțiunii publice;
- de a întări participarea cetățenilor la stabilirea strategiilor locale și la luarea deciziilor privind organizarea și funcționarea serviciilor care trebuie furnizate/prestate.

b) autoritățile administrației publice locale trebuie să evalueze performanța serviciilor prin intermediul indicatorilor de performanță. Scopul final vizat nu trebuie să fie judecarea unei situații, ci ameliorarea serviciului examinat (în termeni de eficacitate, de eficiență și de economie), dar și satisfacerea cerințelor utilizatorilor.

c) controalele politice și administrative trebuie să se concentreze asupra fixării obiectivelor și evaluării rezultatelor, lăsând în același timp o libertate de acțiune și o responsabilitate suficiente pentru operatorii serviciilor comunitare de utilități publice. Aceste controale trebuie să vizeze nu numai prevenirea sau sancționarea neregulărilor, dar și să asigure îmbunătățirea calității prestațiilor, punând accentul pe coerența între obiectivele fixate și rezultatele obținute, pe evaluarea rezultatelor și pe măsurile de corecție necesare.

d) prin competența lor tehnică, diversele organe de control, specializate sau generale (autorități statale, jurisdicții, corpuri de inspecție etc.), trebuie să fie considerate ca garanți și ajutoare prețioase pentru utilizatori atunci când se constată insuficiențele serviciilor publice. Rezultatul investigațiilor lor trebuie să fie comunicat autorităților responsabile care exercită coordonarea și supravegherea serviciului în cauză și trebuie să facă obiectul unei informări adecvate a utilizatorilor.

3.5.2. Punerea în practică a sistemului de evaluare

a) autoritățile administrației publice locale și regionale trebuie să facă eforturi pentru a planifica - în baza orientărilor fixate la nivel național - punerea în practică, în etape, a unui sistem de evaluare a performanței serviciilor. În acest scop, ele trebuie să se sprijine pe experiențele acumulate deja în țările Uniunii Europene.

b) autoritățile administrației publice locale trebuie să își exercite competențele privind evaluarea performanțelor fie direct (prin personal propriu, specializat), fie indirect (prin recursul la auditorii de gestiune independenți) și să se asigure că persoanele însărcinate cu evaluarea nu sunt susceptibile a fi influențate de furnizorii/prestatorii serviciilor.

c) pentru colectarea și prelucrarea datelor statistice, sau a altor date privind serviciile comunitare de utilități publice, autoritățile administrației publice locale trebuie să participe activ la sistemul de colectare a informației și să furnizeze centrelor de gestiune create la nivel național sau regional toate datele și indicatorii de care dispun.

d) autoritățile administrației publice locale trebuie să coopereze, să facă schimb de informații și experiențe proprii în vederea generalizării bunelor practici și a unui cadru de auto-evaluare.

3.5.3. Ameliorarea gestiunii serviciilor comunitare de utilități publice locale

a) criteriile utilizate în evaluarea performanței trebuie să fie cuantificabile, precise, fiabile, chiar și atunci când situația evoluează, să fie cunoscute dinainte fără să genereze mecanisme de adaptare perverse.

b) autoritățile administrației publice locale trebuie să organizeze sisteme de analiză comparativă pentru a fi utilizate permanent de către cei care iau decizii și de către personalul însărcinat cu monitorizarea indicatorilor de performanță, schimbărilor și rezultatelor diferitelor politici dar și pentru a permite comparația cu rezultatele obținute de alte servicii similare. Sistemele de analiză comparativă și rezultatele monitorizării trebuie să fie publicate și accesibile tuturor utilizatorilor, prin diverse mijloace de difuzare în masă.

3.6. Concesiunea serviciului public către sectorul privat

3.6.1. Decizia de concesiune

a) autoritățile administrației publice locale trebuie să ia decizia de a concesiunea un serviciu comunal de utilități publice având în vedere numai interesul comunității și pe bază de date clare și fiabile și în special în funcție de raportul calitate/preț; concesiunea serviciilor comunitare de utilități publice se face, de regulă, prin licitație publică deschisă și are drept scop selectarea celui operator capabil să îndeplinească serviciul încredințat la indicatorii de performanță solicitați prin caietul de sarcini și la cele mai mici prețuri. În cazul în care încredințarea serviciului se face prin alte proceduri de concesiune prevăzute în [Legea nr. 219/1998](#) privind regimul concesiunilor, cu modificările și completările ulterioare, sunt aplicabile prevederile [Regulamentului Consiliului Concurenței](#) privind ajutorul de stat sub forma compensărilor acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea serviciilor de interes economic general;

b) autoritățile administrației publice locale nu trebuie să concesioneze competențele care implică o utilizare importantă a puterii publice; concesiunea serviciului nu trebuie să pună în pericol drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, garanțiile legale și alte exigențe ale unei bune guvernări (de ex. dreptul cetățenilor de a fi ascultați în chestiunile care îi privesc, necesitatea de a justifica deciziile și dreptul de recurs).

c) în caz de concesiune a serviciului public, autoritatea concedentă trebuie să păstreze responsabilitatea politică și juridică. Este bine să se stabilească mecanisme performante de evaluare, cuantificare, de monitorizare și control a contractului de concesiune și a rezultatelor activităților încredințate operatorului privat însărcinat cu furnizarea/prestarea serviciului. Costul financiar pentru autoritatea publică concedentă și condițiile de acordare a oricărei contribuții financiare publice trebuie să fie definite în prealabil în vederea evitării conferirii unui avantaj economic operatorului. Contribuțiile financiare publice sub forma compensărilor nu trebuie să depășească suma necesară acoperirii totale sau parțiale a costurilor înregistrate de operatorul privat sau public, luându-se în considerare veniturile relevante, precum și un profit rezonabil.

3.6.2. Clauze contractuale

a) autoritățile administrației publice locale trebuie să definească în mod clar, în caietele de sarcini, obiectivele concesiunii, în termeni cantitativi și calitativi și să asigure, în contractul de delegare a gestiunii, o partajare clară a riscurilor și responsabilităților, o structură de finanțare clară, precum și proceduri stricte de informare și de evaluare a rezultatelor.

b) autoritățile administrației publice locale trebuie să definească durata contractelor de concesiune a serviciului ținând seama de nevoia operatorului de a-și dezvolta politicile și de a-și amortiza investițiile, dar și de necesitatea de a stimula operatorul să-și amelioreze performanțele pentru a obține reînnoirea contractului; ca regulă generală, o durată de la zece la douăzeci de ani ar trebui să răspundă exigențelor.

c) autoritățile administrației publice locale trebuie să asigure responsabilizarea operatorilor privați, asociindu-i, prin clauze contractuale și structura de finanțare a serviciilor, diferitelor tipuri de risc: investițional, industrial (costurile) și comercial (încasările).

3.6.3. Finanțarea serviciilor în cazul gestiunii delegate

a) autoritățile administrației publice locale nu trebuie să utilizeze transferurile de fonduri publice către operator pentru a compensa rezultatele unei proaste gestiuni, ci pentru:

- a împărți costurile între beneficiarii direcți și indirecti;
- a acționa în beneficiul persoanelor defavorizate;
- a încuraja serviciile cele mai puțin dăunătoare pentru mediu;
- a asigura o dezvoltare durabilă, a face orașul mai atractiv pentru habitat și pentru întreprinderi.

b) după fixarea părții din costuri care trebuie să fie acoperită din resurse publice, autoritățile administrației publice locale trebuie să finanțeze această parte cu prioritate prin compensări pentru constrângerile specifice serviciului public (de ex. compensație pentru zonele îndepărtate, pentru tarifele reduse etc.)

c) autoritățile administrației publice locale trebuie să identifice în mod clar subvențiile implicite (de ex. alocații de la bugetul local, diminuarea fiscalității, etc.), să le consolideze în orice analiză de gestiune și să le acorde în urma unei alegeri clare și făcute în deplină cunoștință de cauză.

d) orice formă de transfer de fonduri publice către operatorii privați din sfera serviciilor comunitare de utilități publice trebuie să fie făcută pe baza unui contract, stipulând ex-ante condițiile de acordare, obiectivele de atins și modalitățile de calcul ale sumei ce trebuie transferată.

e) autoritățile administrației publice locale trebuie să își organizeze evidența relațiilor financiare care au loc între ele și operatorii de servicii comunitare de utilități publice, precum și evidența sumelor acordate pentru fiecare operator în parte.

3.7. Cooperarea

3.7.1. Cooperarea cu sectorul privat

a) participarea sectorului privat, cu orientare comercială sau non-comercială, în furnizarea/prestarea serviciilor comunitare de utilități publice este de o mare valoare și trebuie să fie încurajată. Aceasta nu înseamnă ca autoritățile administrației publice locale să evite responsabilitățile ce le revin față de cetățeni, ci să dea forțelor vii ale societății civile locul ce le aparține și posibilitatea de a se implica.

b) autoritățile administrației publice locale trebuie să încerce să se asocieze cu ONG-uri și cu ceilalți actori din sectorul privat lucrativ și non-lucrativ în definirea politicilor și strategiilor serviciilor, să utilizeze energia acestora în

gestiunea și urmărirea activităților, să utilizeze informațiile pe care aceștia le dețin și să pună la dispoziția acestora o parte din informațiile deținute de administrație, să participe la finanțarea activităților acestora etc.

c) formele de parteneriat între autoritatea locală responsabilă și operatorii privați trebuie să fie complementare serviciilor oferite de operatorii direct subordonați autorității administrației publice locale, Autoritățile administrației publice locale trebuie să aibe posibilitatea de a utiliza gestiunea delegată. În alegerea între gestiunea directă (publică) și gestiunea delegată (privată), decidenții trebuie să urmărească un echilibru just între binele public și cel mai bun raport calitate/preț.

3.7.2. Cooperarea intercomunitară

a) autoritățile administrației publice locale trebuie să folosească formele de cooperare intercomunitare existente, în special în cazul în care cooperarea între colectivități constituie condiția necesară pentru furnizarea eficace a unui serviciu, de exemplu atunci când mărimea unei colectivități și/sau capacitatea sa financiară sunt limitate în raport cu dimensiunile și costul serviciului în cauză.

b) în majoritatea domeniilor, trebuie ca structurile de cooperare intercomunitare să atingă o masă critică, aceea care permite sinergii și economii de fonduri, dar trebuie și să se asigure păstrarea contactului între aceste structuri și fiecare din asociații și chiar fiecare din beneficiarii săi. Această masă critică poate să varieze în funcție de situații concrete (în special tipul de serviciu, situația geografică și demografică, situația infrastructurii tehnico-edilitare etc.)

c) cu ocazia creării unei asociații intercomunitare, viitorii asociați trebuie să stabilească un plan financiar în care să fie justificată suma capitalului social.

d) finanțarea structurilor de cooperare intercomunitară trebuie să aibă un anumit grad de stabilitate și să fie în general asigurată prin capitalul propriu, prin prețuri și tarife plătite de utilizatorii serviciilor, prin cotizările anuale ale asociațiilor și prin recurgerea la împrumut și la diversele subvenții.

4. FUNDAMENTAREA STRATEGIEI PRIVIND ACCELERAREA DEZVOLTĂRII SERVICIILOR COMUNITARE DE UTILITĂȚI PUBLICE

Pentru fundamentarea strategiei privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și pentru asigurarea unei dezvoltări durabile a sectorului serviciilor comunitare de utilități publice s-au avut în vedere următoarele:

a) asigurarea universalității, continuității, adaptabilității, transparenței și accesului nediscriminatoriu al populației la serviciile comunitare de utilități publice de interes vital (principiul serviciului public);

b) aplicarea principiilor economiei de piață în sectorul serviciilor comunitare de utilități publice;

c) respectarea standardelor naționale și ale UE privind serviciile comunitare de utilități publice și a angajamentelor României privind implementarea acquis-ului comunitar, luate în vederea aderării;

d) menținerea unui bilanț echitabil între veniturile populației și tarifele pentru serviciile comunitare de utilități publice (principiul suportabilității);

e) realizarea managementului integrat al serviciilor comunitare de utilități publice care asigură coordonarea între autoritățile administrației publice centrale și locale cu atribuții și responsabilități privind realizarea serviciilor comunitare de utilități publice și planificarea echilibrată a resurselor financiare în funcție de priorități;

f) asistarea autorităților administrației publice locale cu privire la înființarea, organizarea și gestionarea serviciilor comunitare de utilități publice;

g) elaborarea studiilor de prognoză în vederea reducerii costurilor și creșterii eficienței serviciilor comunitare de utilități publice;

h) armonizarea reglementărilor interne cu prevederile legislației UE aplicabile serviciilor comunitare de utilități publice;

i) răspândirea informațiilor de interes public în scopul asigurării unui management performant al serviciilor comunitare de utilități publice la nivelul autorităților administrației publice locale, operatorilor și utilizatorilor/beneficiarilor;

j) facilitarea participării societății civile la luarea deciziilor privind sectorul serviciilor comunitare de utilități publice;

k) implicarea activă a sectorului privat în finanțarea, realizarea și exploatarea/operarea serviciilor;

l) coordonarea inițiativelor colectivităților locale și asocierea intercomunitară;

m) promovarea dezvoltării integrate a serviciilor comunitare de utilități publice și monitorizarea planurilor de implementare pe baza participării tuturor părților implicate;

n) atingerea și garantarea stabilității instituționale și financiare a colectivităților locale.

Strategia:

Strategia națională privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice este fundamentată pe trei piloni:

a) Pilonul 1: Crearea unui cadru instituțional durabil

Pentru implementarea prezentei strategii, Ministerul Administrației și Internelor, în calitate de autoritate centrală în sfera serviciilor comunitare de utilități publice, va crea cadrul instituțional adecvat prin înființarea a două structuri: "Comitetul interministerial pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice" și "Unitatea centrală pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice".

b) Pilonul 2: Reorientarea politicii de tarifare și finanțare a activităților operaționale și a investițiilor aferente serviciilor comunitare de utilități publice

Pentru aceasta este necesară redefinirea politicilor ce privesc: stabilirea, ajustarea, modificarea și aprobarea prețurilor și tarifelor; acordarea subvențiilor; delegarea gestiunii serviciilor; licențierea operatorilor; accesul la resursele de finanțare a investițiilor; prioritizarea și planificarea multianuală a proiectelor.

c) Pilonul 3: Creșterea capacității de absorbție a fondurilor de investiții

În anii următori trebuie să se implementeze programe de investiții privind modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale, ceea ce reclamă îmbunătățirea semnificativă a capacității de absorbție a fondurilor de investiții la toate nivelele: pregătirea proiectelor, implementarea/execuția proiectelor și operarea/furnizarea serviciilor după punerea în funcțiune a obiectivelor realizate.

5. PILONUL 1 - CREAREA CADRULUI INSTITUȚIONAL DURABIL

5.1. Nivelul central

5.1.1. Autoritățile responsabile

Responsabilitatea furnizării/prestării serviciilor comunitare de utilități publice revine autorităților administrației publice locale.

La nivel național, responsabilitatea elaborării Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, precum și monitorizarea și evaluarea implementării acesteia revine Ministerului Administrației și Internelor.

Alte autorități ale administrației centrale cu responsabilități în zona serviciilor comunitare de utilități publice sunt:

- a) Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor pentru problemele privind conservarea și protecția mediului;
- b) Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului: pentru probleme privind infrastructura;
- c) Ministerul Economiei și Comerțului: pentru politica în domeniul energetic;
- d) Ministerul Finanțelor Publice: pentru problemele legate de finanțarea programelor de investiții publice de interes local;
- e) Ministerul Integrării Europene: pentru probleme privind cofinanțarea programelor de investiții din fonduri comunitare;
- f) Ministerul Sănătății: pentru probleme privind protecția stării de sănătate a populației;
- g) Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei: pentru probleme privind politica în domeniul ajutoarelor sociale;
- h) Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale: pentru probleme privind cooperarea în domeniul dezvoltării rurale;
- i) Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărie Comunală - ANRSC: pentru probleme privind reglementarea domeniului serviciilor comunitare de utilități publice - avizarea prețurilor și tarifelor, acordarea licențelor, monitorizarea și controlul indicatorilor de performanță și implementarea legislației specifice serviciilor.

5.1.2. Comitetul interministerial pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice

Strategia:

La nivel național, se va înființa Comitetul interministerial pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice care va fi format din reprezentanți ai Ministerului Administrației și Internelor, Ministerului Finanțelor Publice, Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor, Ministerul Economiei și Comerțului, Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, Ministerul Integrării Europene, Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Ministerului Sănătății și ai Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice.

Comitetul interministerial pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice, denumit în continuare Comitet de monitorizare - CM, are ca atribuție principală monitorizarea și evaluarea implementării Strategiei naționale și a strategiilor locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice adoptate la nivel local - comunal, orășenesc, municipal sau județean - precum și evaluarea acțiunilor întreprinse pentru implementarea acquis-ului comunitar cu impact în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, în conformitate cu angajamentele României în acest sens.

Activitatea de monitorizare are ca scop corelarea și coordonarea politicilor publice cu impact asupra serviciilor comunitare de utilități publice adoptate la nivelul autorităților administrației publice centrale, evaluarea și prioritizarea proiectelor de investiții, identificarea surselor de finanțare și planificarea fondurilor de investiții, precum și evaluarea și adaptarea continuă a politicilor și strategiilor adoptate la nivel central și local în vederea atingerii obiectivelor asumate de România prin semnarea Tratatului de aderare.

Comitetul de monitorizare asigură cadrul instituțional de cooperare cu ministerele desemnate ca autorități de management în ceea ce privește evaluarea, planificarea, coordonarea și alocarea asistenței financiare nerambursabile necesare accelerării dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice.

Comitetul de monitorizare va analiza rapoartele asupra activităților desfășurate de Unitatea centrală pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice și de autoritățile administrației publice locale, municipale sau județene și va adopta, pentru fiecare tip de serviciu, măsuri și politici ce vor fi recomandate autorităților administrației publice centrale și locale responsabile.

Măsura și termen:

Comitetul de monitorizare va fi creat prin ordin al ministrului administrației și internelor, în termen de maxim 30 de zile de la intrarea în vigoare a hotărârii Guvernului pentru aprobarea prezentei strategii și va cuprinde reprezentanți la nivel de secretari de stat desemnați de ministerele și instituțiile menționate.

Prin acest ordin se va aproba componența nominală a comitetului și regulamentul său de organizare și funcționare.

5.1.3. Unitatea centrală pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice

Strategia:

Ministerul Administrației și Internelor va înființa, în cadrul Direcției Generale pentru Serviciile de Interes General și Parteneriat cu Asociațiile Aleșilor Locali, prin reorganizarea acesteia, o structură specializată denumită Unitatea centrală pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice.

Unitatea centrală pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice, denumită în continuare Unitatea centrală de monitorizare - UCM, coordonează și monitorizează implementarea Strategiei naționale de accelerare a dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, a Planului multianual de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice, precum și a strategiilor și a planurilor de implementare a acestor adoptate la nivel local, în conformitate cu angajamentele asumate pentru respectarea acquis-ului comunitar.

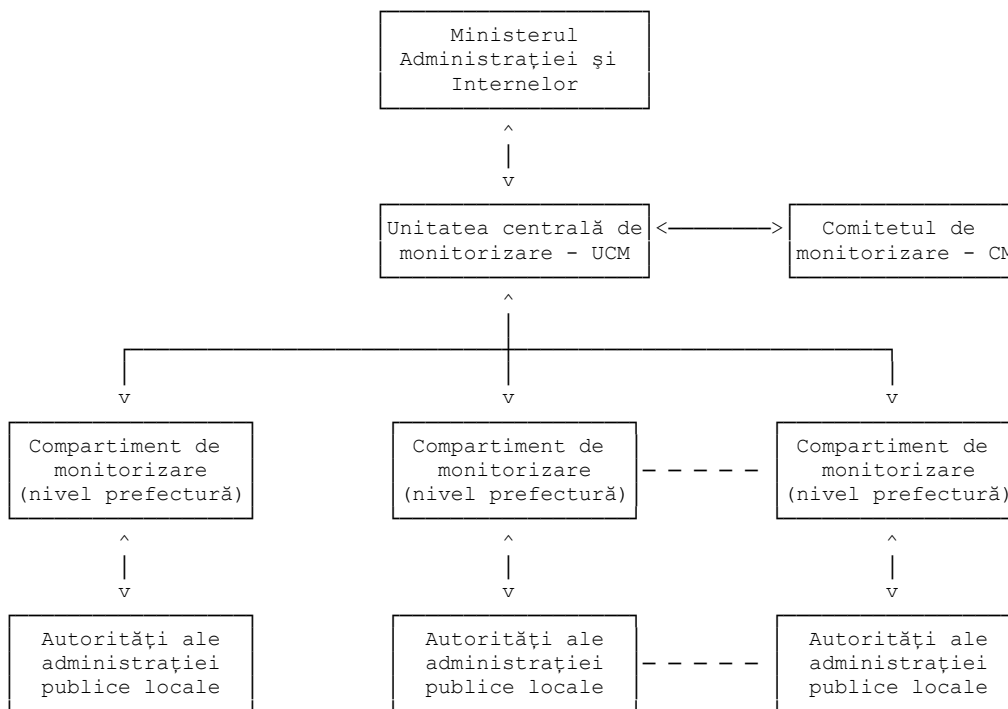
Unitatea centrală de monitorizare va avea următoarele atribuții și competențe principale:

- a) urmărirea îndeplinirii obiectivelor Strategiei naționale;
- b) urmărirea întocmirii și a adoptării strategiilor locale de către autoritățile administrației publice locale;
- c) urmărirea modului în care sunt îndeplinite obiectivele strategiilor locale și programele de implementare a acestora;
- d) monitorizarea îndeplinirii angajamentelor asumate de Guvernul României pentru îndeplinirea acquis-ului comunitar cu impact în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice;
- e) raportarea datelor rezultate din procesul de monitorizare a îndeplinirii obiectivelor din planurile de implementare a directivelor Uniunii Europene către MMGA.

Responsabilitatea principală a UCM va fi monitorizarea autorităților administrației publice locale, comunitare, orășenești, municipale sau județene în procesul de implementare, conform programului centralizat, a tuturor angajamentelor României incluse în planurile de implementare a acquis-ului comunitar și în planurile de conformare.

UCM este subordonată secretarului de stat pentru comunitățile locale din cadrul Ministerului Administrației și Internelor care este și președintele Comitetului de monitorizare.

UCM prezintă rapoarte Comitetului de Monitorizare, periodic sau ori de câte ori i se solicită, și are compartimente de monitorizare în fiecare județ, la nivelul instituției prefectului.

Principalele responsabilități ale Unității centrale de monitorizare vor fi:

- monitorizarea și evaluarea implementării Strategiei naționale și a strategiilor locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice;
  - prezentarea de rapoarte de activitate periodice Comitetului de monitorizare cu privire la stadiul realizării planurilor de implementare a Strategiei naționale și a strategiilor locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice;
  - organizarea în mod regulat a consultărilor cu reprezentanții altor ministere și instituții cum ar fi Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Integrării Europene, Delegația UE, reprezentanții instituțiilor financiare internaționale pentru a analiza stadiul și progresul implementării Strategiei naționale și a strategiilor locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, fondurile alocate/disponibile în sectorul serviciilor comunitare de utilități publice, precum și măsurile necesare pentru asigurarea acestora;
  - informarea entităților responsabile asupra nevoilor de resurse financiare pentru sectorul serviciilor comunitare de utilități publice;
  - ajustarea Strategiei naționale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice conform dezvoltărilor din sector, dar fără a schimba obiectivele importante (îndeplinirea tuturor angajamentelor incluse în planurile de implementare a acquis-ului comunitar);
  - asigurarea secretariatului tehnic al Comitetului de monitorizare.
- Personalul Unității centrale de monitorizare va fi selectat conform legii. Persoanele ce vor ocupa aceste poziții trebuie să îndeplinească următoarele cerințe din punct de vedere al pregătirii profesionale:
- să aibă pregătire tehnică și o bună înțelegere a sectorului serviciilor comunitare de utilități publice și a cerințelor de conformitate cu normele tehnice din UE;
  - să aibă pregătire financiară, experiență în modelarea financiară și o bună înțelegere a sectorului serviciilor comunitare de utilități publice;
  - să aibă pregătire juridică, în special în materia legislației serviciilor comunitare de utilități publice și participării sectorului privat;
  - să fie specializat în probleme instituționale;
  - să aibă abilități bune de comunicare și de operare a computerului;
  - o mare parte din personalul menționat trebuie să aibă cunoștințe avansate de limba engleză, franceză sau alte limbi de circulație internațională;

Măsura și termen:

Ministerul Administrației și Internelor va organiza, prin ordin al ministrului, Unitatea centrală de monitorizare în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a hotărârii Guvernului pentru aprobarea prezentei Strategii naționale.

5.2. Nivelul local

5.2.1. Autoritățile administrației publice locale

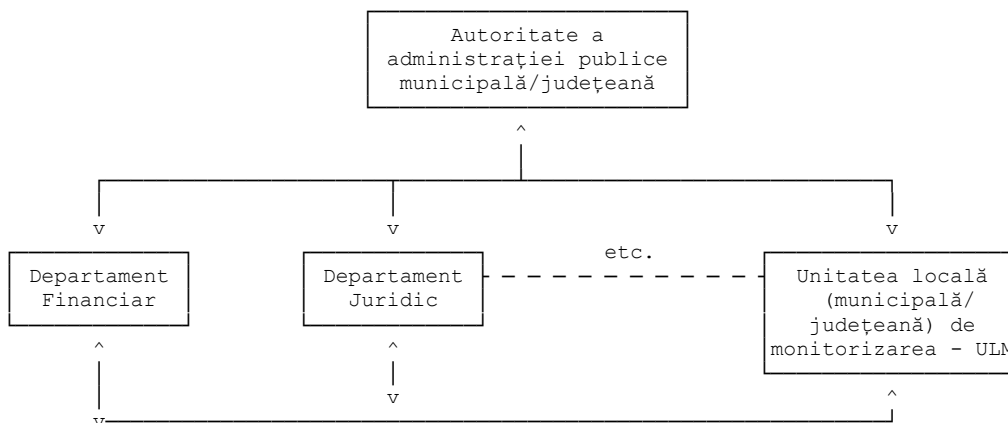
Strategia:

Autoritățile administrației publice locale de la nivelul comunelor, orașelor municipiilor, municipiului București și județelor, după caz, au, în conformitate cu prevederile Legii serviciilor comunitare de utilități publice, obligația elaborării și aprobării strategiilor locale, proprii, privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și a planurilor de implementare aferente acestora, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a hotărârii Guvernului pentru aprobarea prezentei Strategii naționale.

Autoritățile administrației publice locale, municipale și județene, vor înființa prin hotărâri ale consiliilor municipale sau județene, după caz, prin reorganizarea aparatului propriu, structuri specializate denumite Unități Municipale/Județene pentru Monitorizarea Serviciilor Comunitare de Utilități Publice, denumite în continuare Unități locale de monitorizare - ULM.

Unitățile locale de monitorizare, municipale sau județene, sunt responsabile cu elaborarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea implementării strategiilor locale, municipale sau județene, privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și a implementării acestora.

În cazul comunelor și orașelor, responsabilitatea coordonării elaborării, centralizării și implementării strategiilor locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și a planurilor de implementare aferente acestora revine unităților locale de monitorizare de la nivelul județean.

Principalele responsabilități ale ULM organizate la nivelul municipiilor și orașelor vor fi:

- pregătirea strategiilor locale pentru accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, în colaborare cu operatorii existenți și prezentarea acestora autorităților administrației publice locale, municipale sau județene, spre aprobare;
- implementarea strategiilor locale, municipale sau județene pentru accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și monitorizarea rezultatelor fiecărui operator;
- asigurarea conformității clauzelor atașate la contractele de delegarea a gestiunii serviciilor comunitare de utilități publice cu prevederile Strategiei naționale;
- pregătirea și trimiterea raportului de activitate către birourile de monitorizare de la nivel de prefectură;
- asistarea operatorilor de interes local, municipal sau județean și a consiliilor locale, municipale sau județene în procesul de accesare a fondurilor pentru investiții;
- prezentarea rapoartelor de activitate și supunerea acestora spre aprobarea consiliului local, municipal sau județean;
- pregătirea și supunerea spre aprobare a ajustărilor strategiei locale, municipale sau județene prin consultări cu autoritățile responsabile;
- administrarea relației cu reprezentanți ai UE, ai instituțiilor financiare internaționale, ai băncilor și ai autorităților administrației publice centrale;

Suplimentar, UCM-urile de la nivel județean asigură și coordonarea elaborării strategiilor locale privind dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice pentru comunele și orașele din județ și a planurilor de implementare aferente acestora, precum și centralizarea și implementarea acestora, alături de autoritățile administrației publice locale comunitare și orășenești implicate.

Personalul unităților locale de monitorizare, municipale sau județene, va fi selectat conform legii. Principalele calificări ale persoanelor ce vor ocupa aceste poziții vor trebui să fie următoarele:

- cunoștințe tehnice și o bună înțelegere a sectorului serviciilor comunitare de utilități publice și a cerințelor de conformitate ale normelor tehnice din UE;
- cunoștințe financiare și o bună înțelegere a sectorului serviciilor comunitare de utilități publice;
- cunoștințe juridice și specializare în legislația serviciilor comunitare de utilități publice și parteneriatul public-privat (participarea sectorului privat);
- cunoștințe specifice problemelor instituționale;
- abilități bune de comunicare și de operare a computerului.
- o mare parte din personalul menționat trebuie să aibă cunoștințe bune de limba engleză, franceză sau alte limbi de circulație internațională.

Fiecare autoritate a administrației publice locale, municipală sau județeană, va determina mărimea unității și poate lua în calcul posibilitatea ca o persoană să acopere o singură calificare sau mai multe.

Termen:

Fiecare autoritate a administrației publice locale, municipală sau județeană, va înființa ULM prin reorganizarea aparatului propriu, prin hotărâre a consiliului municipal, respectiv a consiliului județean, în termen de maxim 60 de zile de la intrarea în vigoare a hotărârii Guvernului pentru aprobarea prezentei Strategii naționale.

5.2.2. Operatorii serviciilor comunitare de utilități publice

Operatorii serviciilor comunitare de utilități publice, definiți potrivit legislației privind serviciile comunitare de utilități publice în vigoare, vor conlucra îndeaproape cu autoritățile administrației publice locale a implementa prezenta Strategie națională, indiferent de natura capitalului lor și de modalitatea de gestiune adoptată.

Operatorii au obligația de a raporta periodic către ULM stadiul de realizare a prevederilor strategiilor locale privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice și a planurilor de implementare aferente.

6. PILONUL 2 - REORIENTAREA POLITICII DE TARIFARE ȘI FINANȚARE A ACTIVITĂȚILOR OPERAȚIONALE ȘI A INVESTIȚIILOR AFERENTE SERVICIILOR COMUNITARE DE UTILITĂȚI PUBLICE

6.1. Considerații generale

Această secțiune prezintă modul de abordare a celor mai importante probleme ale sectorului și criteriile de stabilire a priorităților, și anume:

- a) pregătirea studiilor de fezabilitate pentru obiectivele de investiții aferente serviciilor comunitare de utilități publice;
- b) abordarea și limitările privind finanțarea;
- c) abordarea și limitările privind stabilirea tarifului;
- d) abordarea și limitările privind problemele fiscale;
- e) abordarea și limitările privind subvențiile pentru serviciile comunitare de utilități publice;

6.2. Analiza necesarului de investiții

Principiu:

Necesarul de investiții aferent infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale se fundamentează prin studii de fezabilitate, elaborate și aprobate potrivit legii de către autoritățile administrației publice locale în subordinea/coordonarea cărora funcționează serviciile comunitare de utilități publice.

Stabilirea necesarului de investiții trebuie să cuprindă următoarele etape:

- a) analiza situației existente a serviciilor comunitare de utilități publice și a necesităților obiective ale comunităților locale;
- b) elaborarea și aprobarea unor strategii proprii, locale, privind dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice;
- c) identificarea obiectivelor de investiții necesare la nivelul fiecărei comunități locale;
- d) prioritizarea obiectivelor de investiții;
- e) identificarea resurselor - umane, materiale și financiare - necesare pentru realizarea proiectelor;
- f) elaborarea și aprobarea studiilor de fezabilitate.

Metodologia de identificare a resurselor pentru finanțarea necesarului de investiții va respecta următoarele:

- a) tarifele serviciilor pot fi majorate, în corelare cu rata de suportabilitate, astfel încât nivelul facturii să nu ducă la depășirea acesteia (a se avea în vedere, în acest sens, secțiunea "Creșterea de tarif");
- b) nivelul maxim al resurselor financiare proprii (surse directe pentru investiții rezultate din creșterile de tarif, împrumuturi ce pot fi contractate luând în considerare costurile rambursării, participarea sectorului privat considerând rentabilitatea capitalului investit, etc.) va fi calculat pe baza resurselor generate de creșterile tarifare;
- c) deficitul financiar - reprezentând valoarea aferentă volumului de investiții neacoperit - va fi finanțat din următoarele surse:

- fonduri comunitare;
- surse de la bugetul local;
- surse de la bugetul de stat;
- împrumuturi.

Strategia:

Autoritățile administrației publice locale trebuie să realizeze o analiză diagnostic a situației existente, să evalueze nivelul necesarului investițional și structura instituțională la nivel local pentru ca toate serviciile comunitare de utilități publice să respecte angajamentele României față de U.E..

La analiza necesarului de investiții trebuie să se țină seama de planurile de implementare, evaluările de costuri și perioadele de tranziție acceptate de Uniunea Europeană.

Analiza la nivel local va fi realizată prin consultarea tuturor actorilor implicați în sfera serviciilor comunitare de utilități publice, respectând atât principiul comunitar al "parteneriatului" cât și Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.

Măsura:

Fiecare autoritate a administrației publice locale trebuie, cu concursul operatorilor din subordine/coordonare, să elaboreze și să aprobe un Plan-director pentru fiecare sector al serviciilor comunitare de utilități publice, în care să identifice necesitățile investiționale, să le prezinte coerent sub formă de proiecte și să le atribuie un grad de prioritate, pe baza unor criterii de evaluare și selecție adoptate în conformitate cu Normele metodologice privind criteriile de evaluare și selecție a obiectivelor de investiții publice aprobate prin Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 980/2005.

Structura Planului-director trebuie să fie pregătită în conformitate cu prevederile legislației române, să țină cont de programele privind dezvoltarea economico-socială a unităților administrativ-teritoriale, de planurile de amenajare a teritoriului și de planurile de urbanism.

Consiliul județean va coordona întreg procesul în cazul proiectelor de investiții publice ce necesită o abordare județeană sau care înglobează orașe și/sau zone rurale. Pentru proiectele care necesită o abordare regională consiliile județene trebuie să colaboreze cu agențiile de dezvoltare regionale.

6.3. Surse de finanțare

Pe baza programului de investiții și a priorităților de investire identificate în Planul-director, fiecare autoritate a administrației publice locale trebuie să identifice sursele pentru finanțarea proiectelor de investiții publice. Sursele pe

care autoritățile administrației publice locale trebuie să le ia în considerare la pregătirea planului de finanțare sunt prezentate, fără a se limita la acestea, în următoarele capitole.

6.3.1. Fonduri de la Uniunea Europeană

Asistența financiară primită de la Uniunea Europeană operează pe baza următoarelor principii-cheie:

- a) programarea - principiu care implică diagnosticarea situației existente, formularea unei strategii multianuale integrate și coerente și definirea de obiective concrete și fezabile;
- b) subsidiaritatea - principiu de bază a funcționării U.E. care se traduce prin faptul că o autoritate superioară nu trebuie și nu poate prelua activitățile unei autorități inferioare, atât timp cât aceasta poate să atingă scopul în mod eficient (de aceea, fondurile structurale nu sunt direct alocate de Comisia Europeană, principalele priorități ale unui program de dezvoltare fiind definite de autorități naționale/regionale în cooperare cu Comisia Europeană, iar selecția și managementul proiectelor rămân în responsabilitatea exclusivă a autorităților naționale/regionale);
- c) concentrarea resurselor - principiu care asigură direcționarea celei mai mari părți a resurselor financiare pe câteva obiective prioritare către regiunile cu cele mai critice situații economice și către grupurile sociale cele mai dezavantajate;
- d) aditivitatea - principiu care implică faptul că asistența furnizată de U.E. este complementară celei asigurate de un stat membru (ajutorul comunitar trebuie să fie suplimentar și nu un substitut pentru activitățile și cheltuielile naționale);
- e) parteneriatul - principiu-cheie care implică cooperarea strânsă între Comisia Europeană și autoritățile corespunzătoare, naționale/regionale/locale, inclusiv parteneri economici și sociali.

Principiu:

Nivelul intervenției grantului va fi calculat pe baza metodologiei descrise în ghidurile Comisiei Europene pentru analiza cost-beneficiu a proiectelor de investiții și va fi stabilit prin documentele de programare și finanțare agreeate de România cu Uniunea Europeană.

Nivelul intervenției grantului trebuie folosit ca un instrument pentru combinarea diferitelor surse de finanțare. Nivelul intervenției grantului trebuie folosit ca un instrument de maximizare a altor resurse financiare ce au costuri scăzute cum ar fi împrumuturile de co-finanțare, în principal de la instituțiile financiare internaționale, și co-finanțarea prin PPP.

Pentru accesarea fondurilor U.E., autoritățile administrației publice locale vor parcurge următoarele etape:

- a) tarifele serviciilor vor fi mărite până când nivelul facturii pentru un serviciu va atinge nivelul acceptat ale ratei suportabilității (pentru mai multe detalii vezi secțiunea "Creșterea de tarif");
- b) pe baza veniturilor generate din creșterile tarifare va fi calculat nivelul maxim al resurselor financiare proprii (pe baza costului și a perioadei rambursării cofinanțării);
- c) pentru partea ce a rămas de acoperit se vor căuta soluții de co-finanțare din împrumuturi și/sau granturi din fondurile U.E.

Strategia:

Autoritățile de management, constituite pentru gestionarea asistenței financiare comunitare acordate prin instrumentele structurale vor comunica U.C.M., pentru fiecare an bugetar, fondurile disponibile de la U.E. pentru domeniul serviciilor comunitare de utilități publice.

Fondurile disponibile vor fi grupate pe sectoare; pentru fiecare sector al serviciilor comunitare de utilități publice ce va beneficia de fondurile U.E. se va dezvolta un program de investiții publice de interes local, municipal sau județean.

Beneficiarii finali vor depune proiecte pe baza necesităților investiționale identificate în prealabil în Planul multianual de dezvoltare a serviciilor comunitare de utilități publice și vor accesa fondurile disponibile conform criteriile de eligibilitate specifice fiecărui program.

Sectoarele serviciilor comunitare de utilități publice care pot primi alocări din fondurile U.E. sunt:

- a) alimentarea cu apă potabilă;
- b) canalizarea și epurarea apelor uzate;
- c) managementul deșeurilor solide;
- d) alimentarea cu energie termică în sistem centralizat;
- e) transportul public local;
- f) iluminatul public.

Metodologia de accesare a fondurilor U.E., specifică fiecărui sector al serviciilor comunitare de utilități publice va fi comunicată U.C.M. de către autoritățile de management responsabile.

Măsura:

Unitatea centrală de monitorizare va colabora cu autoritățile de management relevante pentru elaborarea documentelor de programare a fondurilor comunitare pentru domeniul serviciilor comunitare de utilități publice.

6.3.2. Resurse de la instituțiile financiare locale, de la instituții financiare internaționale și/sau obținute prin PPP

Principiu:

Această sursă de finanțare va fi folosită pentru a:

- a) co-finanța proiecte cu componentă de grant de la U.E.;
- b) finanța proiectele de sine-stătătoare;

Autoritățile administrației publice locale pot accesa resursele atât de la instituțiile financiare internaționale, cât și de la cele locale.

6.3.2.1. Resursele de la instituțiile financiare locale și/sau obținute prin PPP constau, fără a fi limitate la acestea, în următoarele:

- a) împrumuturi de la băncile comerciale;
- b) obligațiuni municipale;
- c) alte instrumente financiare;
- d) forme contractuale în cadrul PPP.

Resursele de la instituțiile financiare locale vor fi accesate direct de autoritățile administrației publice locale și pot fi contractate luând în considerare următoarele opțiuni:

- a) împrumuturi contractate direct de către operator fără implicarea autorității administrației publice locale;
- b) împrumuturi contractate de către operator, dar cu garanția parțială sau totală a autorității administrației publice locale, cu respectarea legislației în domeniul ajutorului de stat;

c) împrumuturi contractate de către autoritățile administrației publice locale.

Relația cu instituțiile financiare locale va fi administrată direct de către autoritățile administrației publice locale fără implicarea autorităților administrației publice centrale.

Resursele obținute în cadrul PPP vor fi accesate și utilizate conform clauzelor contractuale.

6.3.2.2. Resursele de la instituțiile financiare internaționale constau în principal în împrumuturi. Modul de abordare privind contractarea împrumuturilor de la instituțiile financiare internaționale presupune respectarea următorului protocol:

a) autoritățile administrației publice locale vor contacta Ministerul Finanțelor Publice pentru a-și prezenta intențiile, iar toate relațiile cu entitățile străine se vor realiza prin intermediul Ministerului Finanțelor Publice;

b) pentru instituțiile financiare care cer doar garanție locală: autoritățile administrației publice locale vor negocia direct cu instituțiile financiare internaționale dar vor cere aprobarea/autorizația de a contracta datoria externă de la Ministerul Finanțelor Publice, înainte de a semna acordul de împrumut.

Autoritățile administrației publice locale se vor conforma legislației românești privind limitarea serviciului datoriei (Legea datoriei publice nr. 313/2004). Conformitatea cu această limită va face subiectul aprobării Comisiei interministeriale pentru fiecare nou serviciu al datoriei pe care autoritatea locală îl va contracta sau îl va garanta.

Prezenta strategie recomandă autorităților administrației publice locale să contracteze datorii care să aducă resurse financiare pentru finanțarea investițiilor în infrastructura tehnico-edilitară aferentă serviciilor comunitare de utilități publice până când serviciul datoriei asociat va reprezenta minim 10% din limita serviciului datoriei de 20% pentru fiecare an.

Autoritățile administrației publice locale au libertate deplină în ceea ce privește sursele de rambursare a datoriei care aduc resurse financiare. Opțiunile posibile, fără a se limita la acestea, sunt:

a) rambursarea din creșterile tarifare;

b) rambursarea din sursele proprii ale autorității administrației publice locale;

c) realizarea unui PPP;

d) combinații între cele de mai sus.

Pe baza strategiei adoptate la nivel local autoritățile administrației publice locale vor decide care este opțiunea cea mai bună pentru rambursarea serviciului datoriei, luând în considerare particularitățile condițiilor locale.

Strategia:

Unitatea centrală de monitorizare va informa regulat instituțiile financiare internaționale în privința implementării Strategiei naționale și a nevoilor financiare pe termen scurt și mediu pentru a permite acestora dezvoltarea de programe financiare eficiente și consistente.

Este de dorit ca UCM să joace un rol important în limitarea intervenției statului ca garantor și doar pentru acele cazuri în care acest lucru nu poate fi evitat.

Măsura:

Comitetul de monitorizare pentru serviciile comunitare de utilități publice, prin Unitatea centrală de monitorizare, va asigura existența unui mecanism clar și funcțional pentru inițierea discuțiilor cu instituțiile financiare și negocierea accesului la fonduri.

Unitatea centrală de monitorizare, în colaborare cu organizațiile neguvernamentale de profil, va susține programe de instruire a operatorilor furnizori/prestatori ai serviciilor comunitare de utilități publice cu privire la mecanismul negocierilor cu instituțiile financiare internaționale și al accesării împrumuturilor.

6.3.3. Bugetul de stat

Principiu:

Destinația fondurilor de la bugetul de stat constă, fără a se limita la acestea, în următoarele:

a) co-finanțarea proiectelor de investiții finanțate de U.E.;

b) finanțarea proiectelor de sine-stătătoare în cazurile în care alte surse nu sunt accesibile datorită diferitelor constrângeri (constrângerile suportabilității, constrângerile limitării serviciului datoriei, etc.);

Strategia:

Nivelul fondurilor de la bugetul de stat pentru investiții în sectorul serviciilor comunitare de utilități publice, ca și co-finanțarea a proiectelor finanțate din fonduri comunitare, va fi comunicat CM și UCM de către autoritățile de management relevante, corespunzător fiecărui sector al serviciilor comunitare de utilități publice.

Criteriul pentru acordarea contribuțiilor de la bugetul de stat pentru investițiile publice de interes local vizând modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciilor comunitare de utilități publice se va baza pe:

a) suportabilitatea locală scăzută (ca și contribuții locale de finanțare);

b) prioritatea acordată proiectelor ce servesc mai multor autorități ale administrației publice locale;

c) capacitatea de suport pentru atragerea altor surse de finanțare.

Măsura:

UCM va colabora cu autoritățile de management relevante, precum și cu alte ministere sau instituții care gestionează fonduri de la bugetul de stat în ceea ce privește elaborarea documentelor de programare și urmărirea modului de utilizare a fondurilor alocate serviciilor comunitare de utilități publice.

6.3.4. Bugetul local

Principiu:

Autoritățile administrației publice locale pot contribui la finanțarea proiectelor de investiții luând în considerare următoarele opțiuni:

a) alocarea fondurilor de la bugetul local;

b) contractarea împrumuturilor;

c) garantarea împrumuturilor;

d) realizarea de PPP.

Așa cum s-a menționat în secțiunile anterioare privind împrumutul contractat și garantat, prezenta strategie recomandă ca autoritățile administrației publice locale să contracteze datorii care atrag resurse financiare pentru finanțarea investițiilor în infrastructura tehnico-edilitară aferentă serviciilor comunitare de utilități publice până când serviciul datoriei asociat atinge minim 10% (50% din maxim) din limita serviciului datoriei publice pentru fiecare an.

Autoritățile administrației publice locale se vor conforma legislației românești privind limitarea serviciului datoriei. Conformitatea cu această limită va fi subiectul aprobării Comisiei interministeriale pentru fiecare nou serviciu al datoriei pe care municipalitatea îl va contracta sau îl va garanta.

Autoritățile administrației publice locale au libertate deplină în ceea ce privește sursele de rambursare a datoriei ce aduc resurse financiare. Opțiunile posibile, fără a se limita la acestea, sunt:

- a) rambursarea din creșterile tarifare;
- b) rambursarea din sursele proprii ale autorităților administrației publice locale;
- c) realizarea de PPP.

Pe baza strategiei adoptate la nivel local, autoritățile administrației publice locale vor decide care este opțiunea cea mai bună pentru rambursarea serviciului datoriei luând în considerare particularitățile condițiilor locale.

Strategia:

Fiecare autoritate a administrației publice locale va stabili ponderea fiecărei surse de finanțare pentru respectivul an și pentru următorii 3 ani, pe baza unei planificări multianuale a investițiilor cuprinse în planurile de dezvoltare locală.

Autoritățile administrației publice locale vor respecta regulile de alocare ale donatorilor și vor fructifica toate oportunitățile oferite de diverse programe de finanțare.

Măsura:

Resursele disponibile din bugetul local pentru investițiile publice de interes local pe următorii 3 ani vor fi comunicate Unității centrale de monitorizare în termen de maxim 9 luni de la aprobarea prezentei strategii.

6.3.5. Principiul acoperirii costurilor

Principiu:

Rata de suportabilitate este procentajul din venitul mediu lunar al familiei (gospodăriei) cheltuit pe o categorie de servicii comunitare de utilități publice (nivelul facturii medii lunare împărțit la venitul mediu lunar al gospodăriei exprimat în procente).

Rata de suportabilitate trebuie să fie calculată pentru fiecare județ, iar în interiorul județului separat pentru zonele urbane și rurale. Suportabilitatea va fi calculată lunar (factura medie lunară împărțită la veniturile lunare medii ale gospodăriei) dar considerând datele medii pentru o perioadă de cel puțin 1 an. Consiliile locale, consiliile județene sau asociațiile de dezvoltare comunitară, după caz, pot stabili, în situații justificate, un nivel al ratei de suportabilitate diferit de cel județean.

Operatorii serviciilor comunitare de utilități publice vor calcula factura medie pe gospodărie (apartament) pentru fiecare tip de serviciu. Metodologia de calcul a facturii medii pe gospodărie conține, fără a se limita la aceasta, următorii pași:

a) Datele cerute:

- cantitatea totală facturată pentru consumatorii casnici pentru fiecare categorie de serviciu: [TQ(i)] (pe perioada considerată);
- numărul total de consumatori casnici (numărul populației): [TC(i)];
- numărul mediu al persoanelor pe gospodărie (Institutul Național de Statistică): (n);
- tariful mediu pe fiecare categorie de servicii, inclusiv TVA: [TF(i)] (pe perioada considerată);
- numărul de luni luate în considerare (perioada considerată) pentru calcularea datelor medii: (m) (valoarea recomandată este de cel puțin 1 an).

b) Formula:

$$\text{Total factură pe lună} = \left[\text{SUMĂ} [(TQ(i)/TC(i)) \times Tf(i)] / m \right] \times n$$

Rata de suportabilitate va fi calculată de autoritățile administrației publice locale, municipale sau județene implicate luând în considerare următoarea formulă:

$$\text{Rata de suportabilitate (\%)} = \text{Total factură pe lună} / \text{Venitul mediu} \times 100$$

Rata de suportabilitate va fi calculată pentru fiecare județ, separat pentru zona urbană și separat pentru zona rurală. Dacă birourile statistice teritoriale sau autoritățile administrației publice locale pot furniza date mai detaliate privind veniturile gospodăriei pentru fiecare județ (ex. pentru zonele urbane mari), rata suportabilității va fi calculată pentru fiecare zonă separată în care există date oficiale statistice privind veniturile gospodăriilor.

Nivelurile generale recomandate pentru ratele de suportabilitate, calculate pe baza formulei anterioare, sunt:

- a) alimentare cu apă - canalizare ape uzate: rata de suportabilitate = 3,5%
- b) managementul deșeurilor solide (colectarea, transportul și depozitarea): rata de suportabilitate = 1%
- c) transportul public local: rata de suportabilitate = 3%

d) alimentarea cu energie termică în sistem centralizat: rata de suportabilitate = 10% (valoare medie dacă factura anuală este împărțită pe luni) sau 20% (dacă rata de suportabilitate ia în considerare doar lunile din sezonul rece).

Creșterile de tarif ca rezultat al acestei abordări vor fi considerate ca și cote de dezvoltare și vor fi folosite numai pentru a finanța proiectele de investiții și costurile suplimentare legate de proiectele de investiții.

Pentru epurarea apelor uzate, autoritățile administrației publice locale pot aproba tarife diferențiate pentru consumatorii economici pe baza gradului de poluare a apei uzate comparativ cu valorile medii pentru regiune (după principiul "poluatorul plătește").

Implementarea ajustărilor tarifare conform celor prezentate reprezintă o condiție prealabilă pentru accesarea fondurilor de la Uniunea Europeană.

Strategia:

Pentru ca serviciile comunitare de utilități publice să atingă conformitatea cu toate angajamentele României incluse în planurile de implementare a directivelor U.E., metodologia de tarificare va fi schimbată pentru a lua în considerare următoarea abordare:

a) tarifele pot fi mărite pentru fiecare categorie de servicii comunitare de utilități publice până când nivelul mediu al facturii va atinge nivelele acceptate ale ratei suportabilității pentru consumatorii casnici; aceste nivele sunt recomandate pe plan național;

b) pentru realizarea unor proiecte de interes major pentru comunitate și pe perioade determinate - pe baza strategiilor pregătite la nivel local, cu consultarea prealabilă a comunităților locale beneficiare ale serviciilor și după adoptarea unor măsuri de protecție socială a categoriilor defavorizate - autoritățile administrației publice locale pot adopta tarife pentru serviciile comunitare de utilități publice peste nivelul recomandat pentru gradul de suportabilitate; ANRSC va aviza noile tarife din punct de vedere metodologic pe baza raportului de analiză privind necesitatea creșterii tarifelor, prezentat de autoritățile administrației publice locale.

Măsura:

ANRSC va include prezenta abordare în metodologia de stabilire a tarifului în termen de maxim 12 luni de la aprobarea prezentei Strategii naționale.

În termen de maxim 6 luni de la aprobarea prezentei Strategii naționale, Institutul Național de Statistică va elabora o metodologie pentru a calcula și publica nivelul venitului mediu pe gospodărie, atât pentru zonele urbane, cât și pentru zonele rurale, iar birourile locale din fiecare județ o vor implementa.

6.3.6. Participarea sectorului privat

Principii:

Autoritățile administrației publice locale pot decide, în conformitate cu legislația existentă privind parteneriatul public-privat, implicarea sectorului privat pentru a eficientiza operarea serviciilor, pentru un raport calitate/preț mai bun, pentru a extinde aria de operare, pentru a asigura creșterea calității și continuității serviciilor comunitare de utilități publice, pentru a transfera o parte din riscurile și garanțiile de operare și finanțare sectorului privat și pentru acoperirea nevoilor de co-finanțare în cadrul programelor europene (granturi).

Participarea sectorului privat nu trebuie considerată un obiectiv ci ca o modalitate de a atinge obiectivele propuse. Principalele obiective pe care autoritățile administrației publice locale trebuie să le ia în considerare atunci când decid implicarea sectorului privat sunt:

- a)** aportul de expertiză tehnică, managerială și tehnologică în sector;
- b)** îmbunătățirea eficienței economice (investiții operaționale și de capital);
- c)** injectarea investițiilor de capital la scară mare sau câștigarea accesului la piețele private de capital;
- d)** reducerea subvențiilor publice (ceea ce permite redirecționarea fondurilor eliberate);
- e)** izolarea sectorului de intervenția externă pe termen scurt;
- f)** mărirea receptivității sectorului la nevoile și preferințele consumatorilor;
- g)** atragerea de fluxuri financiare extrabugetare;
- h)** disponibilizarea unor fonduri publice și utilizarea lor în alte domenii de interes local.

Considerând cerințele de investire pentru următorii ani, autoritățile administrației publice locale vor trebui să se concentreze în principal asupra problemelor de finanțare atunci când vor decide implicarea sectorului privat prin corelarea următoarelor caracteristici:

- a)** necesarul mare de finanțare în sectoarele de mediu pentru a îmbunătăți și extinde serviciile de utilități publice în conformitate cu cerințele aderării la U.E. și prevederile efective ale serviciului;
- b)** lipsa de finanțare din fondurile publice disponibile și incapacitatea de a acoperi costurile din resurse de la instituții financiare internaționale.

Aceasta implică nu doar identificarea surselor suplimentare de finanțare ci și intenția utilizării mai eficiente a fondurilor publice și creșterea impactului lor.

Strategia:

Autoritățile administrației publice locale vor decide dacă atingerea obiectivelor stabilite în strategia locală pot fi implementate mult mai eficient prin luarea în considerare a unei opțiuni de participare a sectorului privat.

Înainte de orice implicare a sectorului privat, autoritățile administrației publice locale vor pregăti un studiu privind oportunitatea participării sectorului privat, luând în considerare principiile prezentate mai sus.

6.3.7. Alte surse de finanțare

Principiu:

Autoritățile administrației publice locale pot folosi alte surse de finanțare a necesarului de investiții, dacă studiile realizate arată că folosirea acestor fonduri este fezabilă.

Strategia:

Pentru a putea recurge la fonduri rambursabile, autoritățile administrației publice locale vor trebui să asigure că au potențial pentru rambursarea fondurilor. În acest sens este necesară elaborarea în prealabil a unui studiu detaliat privind sursele de rambursare a fondurilor (împrumuturilor) și a posibilităților de rambursare.

Măsura:

Fiecare autoritate a administrației publice locale, prin Unitatea locală pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice, municipală sau județeană, vor trebui să informeze biroul de monitorizare de la nivel de prefectură în privința acestor surse financiare, în termen de maxim 1 lună de la începutul discuțiilor inițiale cu finanțatorii.

6.4. Probleme fiscale

Principiu:

Scopul ajustărilor de tarife până la atingerea limitelor general acceptate ale ratei de suportabilitate trebuie să fie generarea de resurse financiare pentru finanțarea proiectelor de investiții solicitate. Creșterea valorii facturilor pentru serviciile comunitare de utilități publice (creșterile de tarif) vor fi însoțite de reglementări administrative și fiscale.

Proiectele anterioare din sectorul serviciilor comunitare de utilități publice, realizate prin co-finanțare de la instituții financiare internaționale, au relevat necesitatea modificărilor de ordin fiscal, această abordare creând premisele pentru o

dezvoltare durabilă. Reglementările fiscale prezentate mai jos vor trebui implementate o dată cu crearea unui fond de tip IID - Întreținere, Înlocuire și Dezvoltare.

Strategia:

Având în vedere cele de mai sus, în sectorul serviciilor comunitare de utilități publice vor fi implementate următoarele măsuri fiscale:

- a) impozitul pe profit plătit autorităților administrației publice locale, va fi rambursat într-un fond special pentru investiții și pentru plata serviciului datoriei;
- b) taxa de concesiune (redevența) plătită autorităților administrației publice locale va fi rambursată într-un fond special pentru investiții și pentru plata serviciului datoriei și/sau va fi gestionată direct de autoritatea administrației publice locale, pentru investițiile planificate;
- c) cota din profit plătită autorităților administrației publice locale în cazul gestiunii directe, precum și redevența plătită autorităților administrației publice locale în cazul gestiunii delegate va fi rambursată într-un fond special pentru investiții și pentru plata serviciului datoriei și/sau va fi gestionată direct de autoritatea administrației publice locale pentru investițiile planificate.

Măsura:

Ministerul Finanțelor Publice a legiferat deja acest principiu pentru toți operatorii, pe baza unei metodologii de creare și utilizare a fondurilor de tip IID, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 198/2005.

6.5. Metodologia pentru crearea unui fond de tip IID

Principiu:

Constituirea, alimentarea și utilizarea Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare, denumit în continuare Fond IID, este obligatorie pentru toți operatorii furnizori/prestatori ai serviciilor comunitare de utilități publice și/sau unitățile administrativ teritoriale, după caz, care derulează proiecte de dezvoltare și modernizare a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciilor comunitare de utilități publice și care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene și/sau de împrumuturi pentru cofinanțarea proiectelor din partea instituțiilor financiare internaționale.

Baza legală pentru crearea acestui tip de fond este stabilită prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 198/2005 privind constituirea, alimentarea și utilizarea Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare pentru proiectele de dezvoltare a infrastructurii serviciilor publice care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.193/30.12.2005 și a normelor metodologice care fac parte din acestea.

6.6. Metodologia de subvenționare

Strategia:

O nouă strategie de subvenționare va fi elaborată pentru a acoperi nevoite consumatorilor casnici cu venituri scăzute pentru toate serviciile comunitare de utilități publice, nu separat pe fiecare serviciu.

Subvenționarea gospodăriilor (consumatorilor casnici) pentru plata serviciilor comunitare de utilități publice, înțeleasă ca măsură socială a categoriilor defavorizate ale populației, se vor concentra pe nevoi, nu pe preț/tarif. O analiză detaliată va fi desfășurată de specialiștii M.M.S.S.F., M.F.P., M.A.I., A.N.R.S.C. și I.N.S. folosind venitul și cheltuielile pe gospodărie ca bază pentru determinarea categoriilor de populație care se încadrează în criteriile luate în calcul și a sumei acordate sub formă de ajutoare sociale.

Măsura:

M.M.S.S.F., M.F.P., M.A.I., A.N.R.S.C. și I.N.S. vor pregăti și furniza Guvernului o astfel de analiză în termen de maxim 6 luni de la aprobarea acestei strategii.

Pe baza acestei analize, Ministerul Muncii Solidarității Sociale și Familiei, Ministerul Finanțelor Publice și Ministerul Administrației și Internelor vor elabora o nouă metodologie privind ajutoarele sociale pentru serviciile comunitare de utilități publice, nu mai târziu de 6 luni după aprobarea prezentei strategii.

7. PILONUL 3 - CREȘTEREA CAPACITĂȚII DE ABSORBȚIE A FONDURILOR DE INVESTIȚII

Dimensiunea economico-financiară a serviciilor comunitare de utilități publice și rolul lor în menținerea și evitarea excluziunii sociale reclamă și îndreptățește accesul acestui domeniu de activitate la fondurile comunitare nerambursabile al căror obiectiv este, tocmai, armonizarea economico-socială cu standardele Uniunii Europene și reducerea disparităților economice și sociale existente între diversele regiuni ale Europei.

Creșterea capacității de absorbție și de atragere a fondurilor de investiții este legată de capacitatea României și a autorităților administrației publice locale - comunale, orașenești, municipale sau județene - de a pregăti proiecte de investiții publice, ca număr și calitate, acceptabile pentru entitățile finanțatoare și de a implementa programe de investiții în conformitate cu planurile de acțiune adoptate.

Responsabilitățile pentru planificarea, fundamentarea, promovarea, aprobarea și implementarea lucrărilor din infrastructură tehnico-edilitară a localităților aferentă serviciilor comunitare de utilități publice revin, potrivit legislației în vigoare, autorităților administrației publice locale. Autoritățile de la nivel central vor exercita doar un rol de îndrumare, monitorizare și control, nu un rol de conducere în pregătirea și implementarea proiectelor de investiții.

7.1. Asistența tehnică pentru Unitatea centrală de monitorizare

Strategia:

Pentru Unitatea centrală de monitorizare va fi creat un program de asistență tehnică în maxim 9 luni de la aprobarea prezentei strategii. Obiectivele programului de asistență tehnică vor fi, fără a se limita la acestea, următoarele:

- a) crearea unui SIM (Sistem Integrat de Monitorizare) pentru monitorizarea și implementarea strategiei;
- b) pregătirea procedurilor de lucru;
- c) instruirea personalului de la birourile centrale și prefecturale;
- d) implementarea unui program de tip TOT (instruirea instructorilor) pentru personalul de la birourile centrale și locale privind pregătirea strategiei, pregătirea proiectului și procesul de îmbunătățire operațională și financiară;
- e) crearea unui soft (bază de date) care va fi folosit pentru monitorizarea implementării Strategiei naționale. Acest soft va fi compatibil cu baza de date privind serviciile comunitare de utilități publice gestionată de ANRSC.

Măsura:

Ministerul Administrației și Internelor va realiza o analiză astfel încât să creeze un astfel de program de asistență tehnică în termen de maxim 9 luni de la aprobarea prezentei strategii.

7.2. Asistența pentru elaborarea, monitorizarea și evaluarea strategiilor locale, municipale sau județene

Strategia:

Personalul Unității centrale de monitorizare, atât cel de la biroul central, cât și cel de la birourile locale prefecturale va pregăti un program detaliat de lucru cu implicarea autorităților administrației publice locale, municipale sau județene ce va conține, dar nu se va limita la, următoarele elemente:

- a)** instruirea specialiștilor autorităților administrației publice locale, municipale sau județene și ai Unităților locale, municipale sau județene pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice în privința metodologiei de monitorizare și ajustare a strategiilor locale, municipale sau județene;
- b)** disponibilitatea de a se întâlni cu specialiștii autorităților administrației publice locale, municipale sau județene pentru clarificări și discutarea strategiei pe baza unui program;
- c)** programarea vizitelor pe teren pentru monitorizarea implementării strategiilor adoptate la nivel local, municipal sau județean;

7.3. Asistența pentru fazele de pregătire a proiectului

Strategia:

Personalul Unității centrale de monitorizare, atât cel al biroului central, cât și cel al birourilor prefecturale va pregăti un program detaliat de lucru cu implicarea autorităților administrației publice locale, municipale sau județene ce va conține, dar nu se va limita la, următoarele elemente:

- a)** instruirea specialiștilor Unităților locale, municipale sau județene pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice în privința metodologiei de accesare a diferitelor tipuri de fonduri și de pregătire a proiectelor;
- b)** instruirea specialiștilor Unităților locale, municipale sau județene pentru monitorizarea servicii comunitare de utilități publice în privința administrării relațiilor cu diferite instituții (U.E., IFI, etc.);
- c)** disponibilitatea de a se întâlni cu specialiștii Unităților locale, municipale sau județene de monitorizare pentru discuții de clarificare, pe baza unui program (calendar).

7.4. Asistența în procesul de îmbunătățire operațională și financiară

Strategia:

Personalul Unității centrale de monitorizare, atât cel al biroului central, cât și cel al birourilor prefecturale va pregăti un program detaliat de lucru cu implicarea autorităților administrației publice locale, municipale sau județene ce va conține, dar nu se va limita la, următoarele elemente:

- a)** instruirea specialiștilor autorităților administrației publice locale, municipale sau județene și ai operatorilor în privința procesului de implementare și monitorizare a strategiilor de restructurare și a programelor de dezvoltare durabilă;
- b)** sprijinirea specialiștilor de la nivel local, municipal sau județean (autoritățile administrației publice locale, municipale sau județene și operatori) cu scopul de a crește capacitatea acestora de a coordona și implementa strategiile proprii;
- c)** monitorizarea procesului de implementare a strategiei pentru serviciile comunitare de utilități publice.

7.5. Abordarea privind administrarea asistenței tehnice la nivel local, municipal sau județean

Strategia:

Pentru a maximiza folosirea resurselor financiare existente, vor fi implementate noi principii cu privire la metodologia de remunerare pentru programele de asistență tehnică privind consolidarea instituțională și pregătirea proiectelor, astfel:

- a)** remunerarea se va realiza pe baza performanțelor proiectului, și nu pe baza efortului depus;
- b)** partea fixă va fi de maxim 40% din valoarea contractului;
- c)** partea variabilă (comision de succes) va fi de 60% din valoarea totală a contractului și va fi plătită după îndeplinirea cu succes a sarcinilor;
- d)** valoarea maximă a contractelor de asistență tehnică aferentă proiectelor de investiții va fi de maximum 6% din valoarea proiectului de investiții și nu va putea depăși 3 milioane Euro.

Măsura:

Entitățile responsabile vor implementa aceste principii în termen de maxim 6 luni de la aprobarea prezentei strategii.

8. MĂSURI LA NIVEL LOCAL

8.1. Considerații generale

Conformarea serviciilor comunitare de utilități publice cu toate angajamentele României incluse în planurile de implementare pentru acquis-ul comunitar relevant se află în responsabilitatea autorităților administrației publice locale, municipale sau județene.

Responsabilitatea pregătirii și implementării strategiilor locale, municipale sau județene revine autorităților administrației publice locale, municipale sau județene.

Pregătirea strategiilor proprii, la nivel local, municipal sau județean, pentru serviciile comunitare de utilități publice trebuie să fie în conformitate cu toate angajamentele României incluse în planurile de implementare pentru acquis-ul comunitar, și trebuie să încorporeze toate principiile prezentei Strategii naționale.

Autoritățile administrației publice locale, municipale sau județene au responsabilitatea să determine și să monitorizeze ca toți operatorii de la nivel local, municipal sau județean să se conformeze tuturor angajamentelor României incluse în planurile de implementare pentru acquis-ul comunitar în timpul programat.

8.2. Pregătirea strategiilor locale, municipale sau județene

Strategia:

Fiecare autoritate a administrației publice locale, municipale sau județene va pregăti propria strategie locală/județeană privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice (aplicabilă fiecărui tip de serviciu), luând în considerare, fără a se limita la acestea, următoarele puncte:

- a)** misiune;
- b)** obiective;
- c)** analiza situației existente;
- d)** necesarul de investiții pentru a atinge obiectivele și prioritizarea acestora (plan-director și studiile de fezabilitate);
- e)** analiza instituțională;

- f) sursele de finanțare;
- g) planul de implementare;
- h) monitorizarea și ajustarea strategiei.

Măsura:

Autoritățile administrației publice locale, municipale sau județene vor pregăti o strategie la nivel local, municipal sau județean pentru fiecare categorie de servicii în parte, pe baza principiilor stabilite în prezenta strategie, în termen de maxim 6 luni de la aprobarea prezentei Strategii naționale.

8.3. Planul de implementare

Strategia:

Pe baza necesarului de investiții publice și a resurselor disponibile, autoritățile administrației publice locale, municipale sau județene, în colaborare cu fiecare operator de servicii comunitare de utilități publice, vor pregăti planuri de implementare proprii care să conțină, fără să se limiteze la acestea, următoarele informații:

a) parametrii serviciului ce vor fi atinși pentru fiecare sector al serviciilor comunitare de utilități publice, cu un program detaliat pentru fiecare parametru până în 2020, corelat cu programul de conformare stabilit de comun acord cu U.E.;

b) necesarul total de investiții pentru fiecare sector care să fie în conformitate cu toate cerințele, eșalonat pe ani până în 2020;

c) sursele de finanțare considerate pentru fiecare proiect de investiții detaliate pe surse și pe ani până în 2020;

d) măsurile pe care autoritățile administrației publice locale doresc să le implementeze în programul propus.

Planurile de implementare a strategiilor proprii privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, adoptate la nivel local ori județean, vor ține seama de termenele prevăzute în planurile de implementare a acquis-ului comunitar și de termenele stabilite cu autoritățile administrației publice centrale.

Planurile de implementare vor face parte din strategia proprie pe care autoritățile administrației publice locale, municipale sau județene o vor pregăti pentru accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice. Strategiile ce conțin planurile proprii de implementare vor fi transmise Unității centrale de monitorizare.

Măsura:

Trimestrial, autoritățile administrației publice locale, municipale sau județene vor trimite un raport compartimentului de monitorizare de la nivelul instituțiilor prefectului în care vor descrie progresele obținute în implementarea strategiei, comparând prevederile planului de implementare cu rezultatele concrete obținute.

9. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI NAȚIONALE

La nivelul autorităților administrației publice locale, municipale sau județene, funcția de monitorizare și evaluare va fi asigurată de ULM.

Unitatea municipală/județeană de monitorizare - ULM - va pregăti trimestrial rapoartele de monitorizare și evaluare pentru fiecare tip de serviciu comunal de utilități publice și le va transmite următoarelor entități în nu mai mult de 45 de zile de la sfârșitul trimestrului:

- a) consiliului local, județean, sau Consiliului General al Municipiului București;
- b) biroului de monitorizare de la nivelul prefecturii;
- c) altor entități, dacă e cazul.

Raportul trimestrial va prezenta performanțele procesului de implementare și va cuprinde două seturi de date:

- a) informații corespunzătoare trimestrului încheiat;
- b) informații cumulate, corespunzătoare trimestrelor parcurse din anul respectiv.

Compartimentele de monitorizare de la nivelul instituțiilor prefectului vor colecta toate rapoartele și vor centraliza informațiile la nivel județean după care vor transmite informațiile Unității centrale de monitorizare de la nivelul Ministerului Administrației și Internelor nu mai târziu de 45 de zile de la sfârșitul trimestrului respectiv.

Unitatea centrală de monitorizare de la nivelul Ministerului Administrației și Internelor va centraliza informația la nivel național pentru fiecare tip de serviciu comunal de utilități publice, va include concluziile într-un raport și le va prezenta Comitetului de monitorizare nu mai târziu de 75 de zile după sfârșitul trimestrului.

Orice schimbări în strategiile locale, municipale sau județene realizate de către autoritățile administrației publice locale, municipale sau județene vor fi comunicate Unității centrale de monitorizare în maxim 30 de zile după aprobarea acestora.

Pe baza rapoartelor de evaluare, Comitetul de monitorizare poate propune schimbări în Strategia națională privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice.